

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Ústav sociálních studií

Sledování pornografie v kontextu sexuální socializace

Bakalářská práce

Autor: Denisa Vaňková
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální patologie a prevence
Vedoucí práce: Mgr. Lucie Křivánková, Ph.D.
Oponent práce: doc. PhDr. Václav Bělík, Ph.D.

Zadání bakalářské práce

Autor: Denisa Vaňková

Studium: P19P0166

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální patologie a prevence

Název bakalářské práce: Sledování pornografie v kontextu sexuální socializace

Název bakalářské práce AJ: Pornography Use in the Context of Sexual Socialization

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce zkoumá sledování pornografie v kontextu utváření sexuálních očekávání, představ a sexuálního chování u vysokoškolských studentů. Teoretická část popisuje sociálně konstruktivistický přístup k utváření sexuálních projevů jedince, vymezuje proces sexuální socializace a činitele, které se na něm podílí. Dále jsou přiblížena různá pojetí pornografie, její charakteristika v současné internetové podobě a motivy vedoucí jedince k jejímu sledování. Poslední úsek teoretické části je věnován potenciálním dopadům sledování pornografie na základě zahraničních průzkumů. Praktická část se skládá z kvantitativního i kvalitativního výzkumného šetření. Kvantitativní sběr dat je veden formou dotazníku, jeho cílem je analyzovat zdroje informací o pohlavním styku u vysokoškoláků obou pohlaví. Pro kvalitativní metodu je zvolen rozhovor s vybranými studenty ženského pohlaví. Cílem kvalitativního průzkumného šetření je zkoumat, jak se pornografie podílí na utváření sexuálních scénářů.

BERGER, Peter L. a LUCKMANN, Thomas. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999. ISBN 80-85959-46-1.

FAFEJTA, Martin. *Úvod do sociologie pohlaví a sexuality*. Ve Věrovanech: Jan Piszkiwicz, 2004. ISBN 80-86768-06-6.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2., rozš. české vyd. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0.

HEWSTONE, Miles a STROEBE, Wolfgang. *Sociální psychologie: moderní učebnice sociální psychologie*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-092-5.

ŠMAHEL, David. *Psychologie a internet: děti dospělými, dospělí dětmi*. Praha: Triton, 2003. ISBN 80-7254-360-1.

Zadávací pracoviště: Ústav sociálních studií,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Lucie Křivánková, Ph.D.

Oponent: doc. PhDr. Václav Bělík, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 1.2.2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucí práce Mgr. Lucie Křivánkové, Ph.D. samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 15. 6. 2022

Denisa Vaňkov

Poděkování

Ráda bych poděkovala paní Mgr. Lucii Křivánkové, Ph.D. za ochotu spolupráce, trpělivost a vstřícný přístup při zpracovávání této práce. Zároveň bych chtěla poděkovat všem mým blízkým osobám za jejich podporu v průběhu celého mého studia.

Anotace

VAŇKOVÁ, Denisa. *Sledování pornografie v kontextu sexuální socializace*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2022. 88 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce zkoumá sledování pornografie v kontextu utváření sexuálních očekávání, představ a sexuálního chování u vysokoškolských studentů. Teoretická část popisuje sociálně konstruktivistický přístup k utváření sexuálních projevů jedince, vymezuje proces sexuální socializace a činitele, které se na něm podílí. Dále jsou přiblížena různá pojetí pornografie, její charakteristika v současné internetové podobě a motivy vedoucí jedince k jejímu sledování. Poslední úsek teoretické části je věnován potenciálním dopadům sledování pornografie na základě zahraničních průzkumů. Praktická část se skládá z kvantitativního i kvalitativního výzkumného šetření. Kvantitativní sběr dat je veden formou dotazníku, jeho cílem je analyzovat zdroje informací o pohlavním styku u vysokoškoláků obou pohlaví. Pro kvalitativní metodu je zvolen rozhovor s vybranými studenty ženského pohlaví. Cílem kvalitativního průzkumného šetření je zkoumat, jak se pornografie podílí na utváření sexuálních scénářů.

Klíčová slova: pornografie, sexuální socializace, sexuální scénáře

Annotation

VANĀKOVÁ, Denisa. *Pornography Use in the Context of Sexual Socialization*. Hradec králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2022. 88 pp. Bachelor Thesis.

The bachelor thesis examines the pornography use in the context of the formation of sexual expectations and sexual behavior in university students. The theoretical part describes the social constructivist approach to the formation of sexual manifestations of the individual, defines the process of sexual socialization and the agents of socialization. Furthermore, various concepts of pornography, its characteristics in the current Internet form and motives leading the individual to use pornography are presented. The last section of the theoretical part is devoted to the potential effects of pornography use based on foreign surveys. The practical part consists of quantitative and qualitative research. Quantitative data collection is conducted in the form of a questionnaire, its aim is to analyze the used sources of information about sexual intercourse in university students of both sexes. An interview with selected female students is chosen for the qualitative method. The aim of a qualitative exploratory survey is to examine how pornography contributes to the formation of sexual scripts.

Keywords: pornography, sexual socialization, sexual scripts

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářská práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 13/2017 (Řád pro nakládání s bakalářskými, diplomovými, rigorózními, disertačními a habilitačními pracemi na UHK).

Datum:.....

Podpis studenta:.....

Obsah

Úvod	9
1 Sociální konstrukce sexuality.....	10
1.1 Teorie sexuálních scénářů	10
1.2 Socializace.....	13
1.3 Sexuální socializace a sexuální výchova.....	15
2 Charakteristika pornografie	19
2.1 Exkurz: pornografie či umění?.....	21
2.2 Současná online pornografie	22
2.3 Pornografie jako zdroj sexuálních informací	24
2.4 Potenciální dopady sledování pornografie	26
3 Kvantitativní výzkumné šetření zaměřené na úlohu pornografie v procesu vědomého získávání sexuálních informací	30
3.1 Výzkumný problém a cíl.....	30
3.2 Výzkumné hypotézy.....	33
3.3 Zpracování kvantitativního sběru dat.....	33
3.4 Výzkumný soubor	34
3.5 Výsledky kvantitativního výzkumného šetření	36
3.6 Diskuze.....	41
4 Kvalitativní výzkumné šetření zaměřené na úlohu pornografie v procesu vědomého získávání sexuálních informací	44
4.1 Výzkumný problém, cíl a výzkumné otázky.....	44
4.2 Zpracování kvalitativního sběru dat.....	45
4.3 Výzkumný soubor	48
4.4 Metoda analýzy kvalitativních dat	49
4.5 Výsledky kvalitativního výzkumného šetření	50
4.6 Diskuze.....	67
Závěr	71
Seznam tabulek	73
Seznam grafů.....	73
Seznam obrázků.....	73
Zdroje.....	74

Úvod

V současné době je internet neopomenutelnou součástí života většiny mladých lidí. Dá se říci, že kyberprostor postupně proniká do všech oblastí lidského života, a to často ve větší míře, než si lidé mohou být vědomi. Slouží k naplnění různorodých potřeb či cílů, lidé v něm tráví svůj volný čas, vyhledávají zábavu, relaxaci, ale i nové informace. Tématem této bakalářské práce je „Sledování pornografie v kontextu sexuální socializace“. Pornografie je ve společnosti často pojímána jako tabu, o kterém není hodno mluvit. Zároveň z výzkumů vyplývá, že stále vzrůstá počet jedinců pornografií sledujících. Tím se společnost dostává do určitého úskalí, kdy značná část populace (včetně dětí a dospívajících) má zkušenost se sledováním pornografie, avšak nedozvídají se o potenciálních rizicích či dopadech, které tato činnost může přinášet. Tato práce se zaměřuje tu oblast kyberprostoru tvořící pornografický obsah a její úlohu v procesu učení se sexuálními informacím. Bakalářská práce tedy zkoumá, zda je pornografie užívána jako zdroj informací o sexuální realizaci jedinců a jaké informace skrze ni mohou její sledovatelé získat.

Cílem teoretické části bakalářské práce je vymezení pornografie jakožto kulturního jevu, který se podílí na socializaci jejích sledovatelů. První kapitola představuje sociálně konstruktivistický přístup vnímání sexuality, kdy je za pomoci teorie sexuálních scénářů sexualita interpretována jako kulturně formovaný jev. V rámci této teorie je následně popsán obecný socializační proces jedince se zdůrazněním výseku vztahujícího se k sexualitě. Druhá kapitola vymezuje pornografii v historickém kontextu, charakterizuje její současnou online podobu a přibližuje potenciální účinky jejího sledování.

Empirická část bakalářské práce se skládá z kvantitativního i kvalitativního výzkumného šetření. Smíšený přístup byl zvolen z důvodu doporučení ze strany vedoucí bakalářské práce za záměrem získu celistvějších dat. Kvantitativní výzkumné šetření je vedeno formou online dotazníku, který byl rozeslán mezi studentky a studenty vysokých škol v České republice. Hlavní cíl dotazníkového šetření byl stanoven jako popis zkušeností vysokoškolských studentů se sledováním pornografie a její úloze v procesu vědomého získávání informací o pohlavním styku. Kvalitativní data byla získána prostřednictvím polostrukturovaných interview se studentkami, jež skrze pornografií nabyly informace o pohlavním styku. Cílem kvalitativního výzkumného šetření je vysvětlit úlohu pornografie v procesu vědomého získávání informací o pohlavním styku u studentek vysokých škol.

1 Sociální konstrukce sexuality

...„vše, co je spojeno s člověkem ve společnosti, je do značné míry sociálně konstruováno a nakonec ani nelze oddělit konstruované od přirozeného.“ (Fafejta, 2004, str. 13)

Systematický základ sociálního konstruktivismu položili v roce 1966 autoři Peter L. Berger a Thomas Luckmann v díle Sociální konstrukce reality. Ve svém přístupu chápou realitu jako vlastnosti, jež lidé přisuzují jevům existujícím nezávisle na jejich vůli. Soubor těchto připisovaných vlastností pak představuje soudržný sociální svět. Vymezují se proti esencialismu uznávajícímu jedinečnou, nutnou a neměnnou podstatu lidské přirozenosti. Věří, že biologické pudy člověka jsou formovány do sociálně žádoucích tvarů. Člověk, jakožto součást společnosti, však tyto ideály sám definuje. Je tedy nejen naplňovatelem, ale zároveň i tvůrcem objektivovaného vědění o sociálně uznávaných normách. Jinak řečeno, člověk je výtvozem společnosti, ale stejně tak je společnost výtvozem člověka. (Berger, Luckmann, 1999)

Od našeho narození až po smrt jsme po celý život podřizováni sociálním institucionalizacím. Skrz interpersonální interakci se učíme komunikaci prostřednictvím jazyka a skrz ten si internalizujeme společností sdílené hodnoty, normy, postoje a šablonu chápání okolního světa. (Berger, Luckmann, 1999) Institucionalizace prostupují veškeré oblasti našich životů, ať už ty čistě kulturní jako je vzdělávání či zaměstnání nebo ty fyziologické, například stravování a sexualitu.

Berger a Luckman (1999, s. 178) prohlašují, že „člověk je pudově hnán svou biologickou institucí, aby hledal sexuální vybití a potravu. Ale jeho biologická konstituce už mu neříká, kde by se měl sexuálně vybit a co by měl jíst.“ Hnací síla sexuality je v určité míře aktivována samotnou existencí jedince, avšak veškerý další kontext uspokojení této primární potřeby je usměrňován společensky. Společnost a naše sociální okolí nám poskytuje odpovědi na otázky typu kde, kdy, s kým a jak se sexuálně realizovat.

1.1 Teorie sexuálních scénářů

Na tuto tezi navazují jedni z prvních představitelů uceleného konceptu sociologie sexuality, výzkumníci Kinseyho institutu, John H. Gagnon a William Simon. Vymezují se proti Freudovskému pojetí sexuality jako čistě biologickému pudu, který je společností pouze neustále omezován. Naopak v jejich definici je sexualita významně sociálně konstruována, a to skrze předávané sociální scénáře chování. Gagnon a Simon věří, že

lidská sexualita je vždy organizována ekonomickými, náboženskými, politickými, rodinnými a společenskými podmínkami. (Gagnon, Simon, 2017, online) Foucault (1999) se též věnuje sexualitě jako sociálnímu konstrukt, jehož obsah a hodnota se liší v jednotlivých kulturních epochách.

Určitá sociální skupina vždy naplňuje interpretační funkci, kdy rozlišuje sociálně žádoucí chování od aktů nežádoucích, deviantních a stigmatizujících (Delamater, Hyde, 1998, online). Společnost nám tedy skrze naučené postoje poskytuje vědomí o tom, které sexuální chování je „normální“ a jaké nikoliv. Sexualita je formována na dvou úrovních, z jedné strany je oklešťována zákazy, z druhé strany je rozvíjena příkazy (Fafejta, 2004).

Snad každý stát má právně danou minimální věkovou hranici pro započetí sexuálního života. A ačkoliv žádný zákon nestanoví maximální věkovou hranici, dokdy by občan tento akt měl vykonat, v případě, že se jedinec rozhodne pro celoživotní celibát, přináší to s sebou jistou dávku stigma. Díky sexuálním scénářům máme povědomí o tom, kdy a proč bychom se měli sexuálně realizovat, jaké aktivity se od nás očekávají a ve kterých situacích je společensky vhodné je naplňovat. Jedinci naplňující sociálně sexuální konformitu tedy zažívají první pohlavní styk po překonání určité věkové hranice a vykonávají tento akt s jedním partnerem takovým způsobem, který odráží jejich vnitřní představy o průběhu adekvátního konání. Dle sociálních norem musí jedinec nejprve ukončit vztah s prvním partnerem, aby se mohl sexuálně realizovat s dalším protějškem. V naší společnosti je tedy sociální normou sériová monogamie, díky čemuž se úspěšně socializovaným jedincům tato vztahová varianta bude jevit jako jediná správná a „přirozená“.

Simon a Gagnon rozvíjí teorii sexuálních scénářů. Sociální scénáře jsou nástrojem pro pochopení chování uvnitř společnosti. Většina sociálního jednání funguje téměř neustále pod vedením takzvaného operujícího syntaxu, stejně jako naše individuální mluva je vždy podřízena obecně platným pravidlům jazyka. Aby se určité chování mohlo vyskytovat, musí existovat jeho obdobné scénáře na třech úrovních: kulturní, interpersonální a intrapsychické. (Gagnon, Simon, 1986, online) Sociální scénáře tedy představují mentální obraz, který si každý jedinec utvoří na základě pozorování sociálního okolí, a následně užívá jako návod pro vykonání vlastního výstupu a zhodnocení ostatních aktérů. Jak je již výše psáno, rozlišují se tři vrstvy sexuálních scénářů:

- kulturní,
- interpersonální,

- intrapsychické.

Dle Fafejty (2016) můžeme kulturní scénáře sjednotit se sociálními institucemi. Sociální instituce udržují stabilitu sociálního řádu, poskytují nám vědomí o tom, dle jakých norem se máme chovat, jak naplňovat svou sociální roli a jaké hodnoty uctívat. Kulturní scénáře tvoří i sdílené postoje k sexualitě obecně či k jejím jednotlivým podmnožinám. Pro názorný příklad použijí poznatky z oblasti kulturní antropologie, které prozrazují, že ačkoliv je ve většině kultur brán pohled na genitálie jako erotický, v některých kulturách tropických oblastí chodí ženy s nezakrytým poprsím, a dokonce na Mangaii nejsou ňadra vůbec chápána jako část těla s potenciálem vzbuzení sexuálního vzrušení. (Vrhel, Malina, 2002) Kulturní scénáře též vymezují očekávané role pohlaví v sexuálním kontextu (Marshall, Miller, Bouffard, 2018, online).

Interpersonální scénáře pak rozvíjejí kulturní scénáře na více individuálně konkrétní rovině. Každý jedinec si konstruuje interpersonální scénář na základě abstraktních kulturních scénářů obohacených o vlastní životní zkušenosti a následně tyto scénáře implikuje v konkrétních sexuálních situacích s dalšími jedinci. (Wiederman, 2015, online) Prostřednictvím interpersonálních scénářů jedinci dávají do shody svou sexuální identitu s požadovanými očekáváním (Gagnon, Simon, 1986, online). Dle Wiedermana (2005, online) se na počátku vztahu aktéři, účastníci se na vzájemném sexuálním prožitku, řídí spíše obecně platnými scénáři a až postupem času zjišťují, v čem se jejich intrapersonální očekávání překrývají a liší. Snaží se o integraci vlastních tužeb s cílem dosažení harmonie. Wiederman (2005, online) dále podotýká, že pomocí scénářů můžeme lépe předpovídat jednání druhých lidí, a v důsledku toho nám poskytují úlevu od obav z nejisté budoucnosti.

V případě absence interpersonálních scénářů mohou vznikat určité potíže. Výsledky sexuologických výzkumů z 60. let ukazují, že poměrně velká část homosexuálních žen neprovozovala žádné sexuální aktivity se svými partnerkami, jelikož si nebyly vědomy toho, jak by pohlavní styk bez přítomnosti muže (a tedy penisu) měl probíhat (Fafejta, 2016).

Intrapsychické scénáře zahrnují jak individuální fantazijní pole pěstující sexuální touhy, tak i pojetí své vlastní sexuální či pohlavní identity, přičemž se jejich obsah odvíjí od sociálních významů. Dle této teorie se může osoba identifikovat jen do takových rolí, které mají již predepsaný vzorec v kolektivním vědění. (Fafejta, 2016)

To by v konkrétním příkladu znamenalo, že jedinec může začít pochybovat o souvztažnosti svého genderu a tělesného pohlaví až ve chvíli, kdy je se skutečností transgenderismu seznámen.

Intrapsychické scénáře zahrnují jedincovy nejhlubší sexuální touhy a přání. Avšak předmětem touhy není určitá osoba či akt, ale spíše naše představa o oné osobě či aktu. (Gagnon, Simon, 1986, online). Sexuální touhy nejsou pouze biologickým pudem, ale vytvářejí se v průběhu získávání nových zkušeností.

1.2 Socializace

Veškerým sociálním scénářům se učíme v procesu socializace, která se definuje jako: „*Proces osvojování pravidel chování a systému hodnot a postoj společnosti, v níž jedinec žije, aby se stal jejím plnohodnotným členem.*“ (Hewstone, Stroebe, 2006, s. 79). Dá se říci, že lidský jedinec se stává člověkem jakožto sociální bytostí postupně ve svém socializování se, jelikož cílem tohoto komplexního procesu je získání specificky lidských způsobů cítění, vnímání, myšlení, reagování a konání (Výrost, Slaměník, 2008). Celý proces směřuje k internalizaci, kdy jedinec přebírá hodnoty a normy z vnějšího světa a přijme je jako součást své vlastní identity (Berger, Luckmann, 1999). Jedinec se během začleňování do společnosti učí sociálními rolím, ty jsou tvořeny souborem očekávaných jednání spjatých se zaujímáním určité pozice ve společenské struktuře.

Socializace lze rozdělit na záměrnou, probíhající zejména ve formě výuky nebo výchovy, a nezáměrnou, ke které dochází nejčastěji v neformálních situacích a není cíleně řízena. (Jandourek, 2007) Ačkoliv je socializace nejintenzivnější v dětství, jedná se o celoživotní proces, jenž v závislosti na proměňujícím se okolí prochází neustálou aktualizací.

Giddens (1999) zdůrazňuje, že se nejedná pouze o pasivní, jednostranný proces přijímání informací, ale naopak že socializovaný jedinec též aktivně ovlivňuje své okolí a zároveň si sám interpretuje vstřebávané vlivy. Dítě narozené do konkrétní rodiny propojuje jednotlivé generace a výrazně pozměňuje životy svých rodičů až do jejich vlastní smrti.

V současné době je již vyvrácena teorie, že se člověk rodí jako tabula rasa. Novorozenci přichází na svět s vrozenými reflexy, schopnostmi a predispozicemi, kdy začínají hned aktivně pozorovat a reagovat na okolní svět. (Hewstone, Stroebe, 2006) Výzkumy genetiky též odhalují, že velká část charakteristických psychických znaků

jednotlivého člověka je průměrně z 50 % dána dědičností (Plomin, 2020). Významný vliv na utváření jedince mají též externí faktory, tedy veškeré jeho okolí. Dlouholeté studie jednoznačně prokazují odlišnosti v chování a myšlení jedinců vyrůstajících v odlišných kulturních podmínkách (Super, Harkness, 1999). V této souvislosti připomínám extrémní případy nesocializovaných dětí. Známy případ takzvaných vlčích dětí, kdy byly indická děvčátka Amala a Kamala nalezena v lese po několikaleté výchově vlčí tlupou, přičemž obě dívky vykazovaly vlčí způsoby chování jako chůzi po čtyřech či neschopnost mluvit (APA dictionary of psychology, 2022), jen prokazuje nesmírně zásadní vliv prostředí na rozvoj lidské osobnosti.

Socializační proces probíhá prostřednictvím mechanismů **sociálního učení**. Řezáč (1998, s. 72) sociální učení vymezuje jako: „*osvojování si komplexních způsobů chování a jednání přiměřených určité sociální situaci.*“ Produkty tohoto procesu jsou především sociální role, normy, postoje, hodnoty a ideály. Projevy sociálního učení se dle Řezáče (1998) rozdělují do tří základních forem, jedná se o **sociální posilování, identifikaci a imitaci**.

Sociální posilování probíhá na principu pozitivních a negativních sociálních sankcí. Vysvětluje proces, kdy jedinec opakuje určitý způsob chování, jestliže bylo toto chování sociálně odměněno. Identifikace popisuje situaci, kdy si jedinec utvoří intenzivní citový vztah ke svému modelu, od kterého následně přejímá komplex jeho chování. Napodobování vybraných způsobů chování na základně jejich pozorování se označuje jako imitace. V roce 1963 byl publikován experiment provedený Bandurou, Ross a Ross, který zkoumal observační způsob nápodoby u dětí ve věkovém rozmezí 35 až 69 měsíců. Výzkumný vzorek, skládající se celkem z 96 jedinců obou pohlaví, byl rozdělen do čtyř podskupin, přičemž poslední část dětí tvořila kontrolní skupinu. První experimentální skupina sledovala dospělého jedince při agresivním zacházení s vybraným předmětem, panenkou Bobo. Druhé skupině dětí byl promítán film znázorňující obdobnou situaci. Třetí skupina zhlédla video, kde roli agresora vůči panence zastávala animovaná postava. V následující části experimentu měly děti možnost realizace vlastní hry s panenkou Bobo. Bylo zjištěno, že zástupci všech tří experimentálních skupin napodobovaly chování modelů ve výrazně vyšší míře než děti v kontrolní skupině. Nejvíce agresivní chování imitovaly děti, které zhlédly film s reálným dospělým. Avšak i u dětí z třetí výzkumné skupiny bylo agresivní chování vůči panence pozorováno v až téměř dvojnásobné míře oproti kontrolní skupině. (Bandura, Ross, Ross, 1963)

1.3 Sexuální socializace a sexuální výchova

V rámci socializace se též učíme naší genderové roli a adekvátnímu projevu naší sexuality (Gagnon, Simon, 2017, online). Tento výsek procesu začleňování se do společnosti se dá označit jako **sexuální socializace**.

Sexuální socializaci nese význam: „*multidimenzionální proces získávání vědomostí, postojů a hodnot ohledně sexuality*“ (Randall, Langlais, 2020, online). Přičemž tato formulace nám pouze popisuje sexuální socializaci jako poddruh socializace a neposkytuje další vhled do jejího obsahu.

Graham B. Spaniel (1977, online) píše, že obsah sexuální socializace zahrnuje rozvoj vlastní genderové role a genderové identity, sexuálních preferencí, vývoj sexuálních postojů a osvojování si sexuálních dovedností, vědomostí a hodnot. Spaniel ve svém pojetí obohacuje prvně zmíněnou definici sexuální socializace o utváření vlastních tužeb, uchopování předpokladů spjatých se svým genderem jak na poli sociálním, tak psychickém a zároveň zdůrazňuje rozvíjení sexuálních schopností.

Za výstižnou definici považuji popis sexuální socializace jako procesu, kterým se učíme, prostřednictvím interakcí s ostatními jedinci, sexuálním znalostem, postojům, sociálním normám a utváříme si očekávání spjatá se sexualitou, sexuálním chováním a sexuálními vztahy (Fitzgerd, Grossman, 2020, online). V kontextu této bakalářské práce vnímám za důležité zdůraznění vlivu sexuální socializace právě na sexuální znalosti a očekávání.

Paralelně s obecnou socializací, jejímž působením se člověk stává kulturní bytostí, se dá říci, že vstřebáváním vlivů sexuální socializace se člověk stává sexuálně kulturní bytostí. Pokud se díky socializaci jedinec učí běžným zvyklostem jako chůzi po dvou, mluvou jazykem či logickému přemýšlení, výsledkem sexuální socializace je skutečnost, že lidé (běžně) nechodí po ulicích nazí, jsou věrni svému partnerovi, mají jasnou představu o způsobu strávení první manželské noci, neprovozují pohlavní styk s vlastními příbuznými a stigmatizují jedince dělající opak zmíněného.

Sexuální socializace probíhá v několika rovinách. V jedné rovině se jedná o záměrnou, vědomou edukaci a výchovné působení s jasně daným cílem vzdělavatele. V rovině druhé dochází k implicitnímu vstřebávání vlivů na vědomé i nevědomé úrovni skrz verbální či neverbální interakci ostatních členů společnosti. (Stotzer, 2009, Townsend, 2008 v Peterson, Bush, 2012, online) První rovinu zastává formální **sexuální výchova**. Ačkoliv je toto slovní spojení v českých odborných publikacích i ve veřejnosti

užíváno častěji než sexuální socializace, v mém chápání je sexuální výchova jen podmnožinou celku socializačních vlivů.

Vedle těchto termínů se v rámci sociologie sexuality operuje se spojením genderová socializace popisující proces získávání vlastní identity na základě mužské a ženské sociální role (Jandourek, 2007). I genderovou socializaci však vnímám jako součást teoreticky nadřazenému pojmu sexuální socializace.

Sexuální výchova nemá jednotnou definici. Každý z autorů věnující se této problematice má vlastní představu o výběru témat, které by se v rámci sexuální výchovy měly předávat, i o jejich celkovém účelu a cíli.

Podle Šilerová (2003, s. 10) sexuální výchova *„představuje dlouhodobé působení a zahrnuje kromě informací a komunikace také to, co děláme, jak se chováme v různých situacích, jaké dáváme dětem vzory a jak je celkově vychováváme.“* Kvalitní výchova by se v ideálním případě měla odehrávat v rodině i ve škole a neměla by opomíjet témata vztahu k lidskému tělu, bezpečnému pohlavnímu styku, prevenci sexuálního zneužívání či propojení sexu s láskou (Šilerová, 2003).

Rašková (2007) klade důraz na mravní podstatu sexuální výchovy za účelem, aby výchova poskytla dítěti nejen medicínská a biologická fakta, ale i společensky žádoucí vědomosti, postoje a chování z oblasti sexuality, a tudíž vštěpila jedinci morální principy pro adekvátní rozhodování, rozvoj citové oblasti a vlastní autonomie.

Oldřich Pšenička (1995, s. 75) naopak věří, že *„sexuální výchovu musíme chápat jako nedílnou součást celkové výchovy, zvláště pak jako součást výchovy k zodpovědnému mateřství a otcovství.“*

Autorky Šilerová a Rašková se shodují v důležitosti působení sexuální výchovy na utváření žádoucích postojů a norem v sexuálním chování. Rašková vnímá větší potřebu komplexnosti výchovy tak, aby jedinec byl vhodně informován a dokázal adekvátně jednat dle vlastního morálního přesvědčení. Třetí zmíněná definice se odlišuje svým zdůrazněním budoucích následků oplození a vlastního vedení výchovy.

Celý proces získávání vědomostí, postojů, hodnot, očekávání a dovedností ohledně sexuality začíná primární socializací uvnitř rodiny. Již od narození je jedinci formována určitá genderová role odvíjející se od jeho biologického pohlaví (Fafejta, 2016). Jelikož výchova a socializace je jedna ze základních funkcí rodiny, rodiče předávají svým dětem již od brzkého věku rodinné hodnoty a normy ohledně lásky, tělesného dotyku či zdrženlivému chování (Ward, 2003, online). Dítě pozoruje partnerský vztah svých rodičů a jejich vzájemné (ne)vyjadřování náklonnosti. Jedinec se též dozvídá o hranicích svého

soukromí, nutnosti zahalení a nevhodnosti masturbace či hovoření o určitých tématech před dalšími lidmi (Shtarkshall, Santelli, Hirsch, 2007, online). Šilerová (2007) píše o důležitosti existence sexuální výchovy v rodinném prostředí, výzkumná šetření současně vykazují matku jako nejdůležitějšího socializačního činitele v rodině (Jerman, Constantine, 2010, online), což může být způsobeno tím, že matky častěji zastávají funkci vzdělavatele v oblasti sexuality než otci (Raffaelli, Bogenschneider, Flood, 1998, online).

Další významná socializační působení přicházejí ze školního prostředí. Zde můžeme jasně rozpoznat hranici mezi formální, záměrnou, cílevědomou výukou ze strany vzdělávací instituce a neformálním, nezáměrným, spontánním vlivem vrstevníků či spolužáků. V roce 2010 bylo Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy vydáno „Doporučení k realizaci sexuální výchovy v základních školách“. Jak již název vypovídá, jedná se pouze o doporučení, není tudíž zákonná povinnost, jakým způsobem a zda vůbec vzdělávání v oblasti sexuální výchovy realizovat. Dle příručky by se žáci měli učit o ochraně reprodukčního zdraví a pohlavně přenosných nemocech, sexuální orientaci, sexuálních deviacích a dysfunkcích, problematice sexuality v masmédiích a syndromu CAN (MŠMT, 2010, online).

Avšak průzkumné šetření provedené Českou středoškolskou unií (2020) ukazuje, že edukace školou skončila v otázce získání informací o partnerském a sexuálním životě z nabízených možností (internet, vrstevníci, rodiče, média, škola) na posledním místě. Téměř polovina (47 %) dotazovaných dokonce přiznala, že ze školní výuky nezískala žádné potřebné informace. Nejčastěji řešená témata v rámci školní sexuální výchovy jsou pohlavně přenosné nemoci, metody antikoncepce a kybernásilí. Naopak témata, kterým se ve školách věnuje nejméně, jsou genderové role, důležitost oboustranného souhlasu k započetí pohlavního aktu, masturbace či orgasmus (Česká středoškolská unie, 2020, online).

Není proto příliš překvapivé, že se dospívající často dovídají o záležitostech týkající se pohlavního styku a sexuality od svých vrstevníků a přátel (Česká středoškolská unie, 2020, online). Jedná se dokonce o jeden z nejvíce preferovaných zdrojů sexuálních informací (Potard, Courtois, Rush, 2008, online). Pravděpodobně je to způsobené tím, že obzvláště během dospívání začínají jedinci obvykle trávit více času se svými přáteli než se svou rodinou. Dle vývojové teorie procházejí obdobím výrazných fyziologických změn a dokončení pohlavního vývoje, přestávají se ztotožňovat se svou rolí dítěte a odmítají dříve získaný pocit neměnnosti a kontinuity získaný v rodině. S cílem udržení vlastní integrity se často identifikují se členy svých referenčních skupin a přátel nebo

dokonce se svým partnerem, do kterého se cítí zamilováni. Takovéto vztahy však namísto utváření vlastní identity fungují spíše na principu zrcadlení ega do druhé osoby. (Erikson, 2002) Při nezralém zamilování se jedinec naprosto ztotožní se svým protějškem, což ústí v pocit neoddělitelnosti až závislosti na druhém (Fromm, 2015). Rodina je pak často tím posledním prostředím, kde se dospívající se svými problémy a dotazy svěřují (Shtarkshall, Santelli, Hirsch, 2007, online).

Referenční vrstevnické skupiny se silně podílejí na negativním či rizikovém chování dospívajícího, obzvláště pokud má jedinec vyvinutou nízkou seberegulaci a vyskytují se u něj další rizikové faktory. To, do jaké sociální skupiny se jedinec začlení, má vliv na potenciální rozvoj užívání omamných látek či sexuálně rizikového chování (Potard, Courtois, Rush, 2008, online).

Vedle dalších socializačních činitelů jako je komunita a sousedství, národnost, náboženství a celospolečenské klima je významným faktorem působení masmédií. V dnešní době má 67 % celé lidské populace mobilní telefon a 60 % lidí používá internet (Datareportal, 2021). Ohledně průměrné doby strávené na internetu se zjištěná data poměrně liší, optimističtější výsledky uvádí 145 minut denně (Statista, 2022), jinde se uvádí průměrná doba užívání internetu téměř 7 hodin denně (Datareportal, 2021).

Mobilní telefon s internetem nabízí celodenní přístup k nesmírnému počtu informací. A jak tomu bývá, každé hojně rozšířené médium se dříve či později začne užívat ke sdílení sexuálního obsahu (Spitzer, 2016). Díky všudypřítomné dostupnosti se internet považuje za jeden z významných faktorů podílejících se na vývoji jedince v sexuální oblasti. Každý má možnosti vytvořit si své vlastní unikátní virtuální prostředí, kde může anonymně sledovat či vytvářet sexuální obsah dle svých preferencí. Čeští žáci uvádí internet jako nejvíce preferovaný zdroj informací o sexu (Česká středoškolská unie, 2020). Mezi americkými respondenty ve věku 14 až 18 let byl nejvíce užitečným zdrojem informací o pohlavním aktu též označen internet (Rothman, 2021, online).

Jednou z forem sexuálních informací nacházející se v kyberprostoru je pornografický obsah. Ve vztahu k tomuto průzkumnému šetření se zabývám pornografií jako jedním z nástrojů sexuální socializace, který se tudíž podílí na tvorbě sexuálních scénářů. V této práci se klade důraz především vlivu pornografie na utváření sexuálních scénářů v interpersonální rovině. Následující kapitola přiblíží více pojem pornografie a jejím možným dopadům na jedince.

2 Charakteristika pornografie

Pojem pornografie vychází z řeckých slov *porne*, které se překládá jako nevěstka, prostitutka či děvka, a *graphein*, jenž znamená psát. Původní význam *pornographe* označoval jedince píšící obscénní texty o životě a činnostech prostitutek. (Borneman, 1993; Rejsek, 2015)

V encyklopedickém slovníku z roku 1981 se lze dočíst, že pornografie je „*vulgárně naturalistické, morální citění urážející zobrazování pohlavního života v literatuře, výtvarném umění, v divadle, filmu atp.*“ (Kožešník et al., 1981, s. 920).

Chmelík (2003) píše o vymezení pornografie jako o obsahu, který vtíravým, zkresleným a nereálným způsobem zobrazuje pohlavní akt, přičemž je absentován vztah ke skutečnému a mravnímu životu.

Ačkoliv česká legislativa s termínem pornografie operuje, například v souvislosti s dětskou pornografií (Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon), v žádné české právní normě není jasně stanovené vymezení tohoto pojmu. Právnický slovník (Gřivna, 2009) definuje pornografii tím, „*že vtíravým způsobem podněcuje sexuální pud, překračuje podle převládajících názorů ve společnosti uznávané hranice sexuální slušnosti, uráží neakceptovatelným způsobem cit pro sexuální slušnost.*“ Uvádí též, že může být znázorněna v písemné, fotografické, filmové, počítačové, elektronické či jiné podobě (např. model či soška).

Tyto tři definice (podobně jako mnohá další pojetí jiných autorů) sdílejí vhléd na pornografický obsah jako na morálního činitele, jenž překračuje, uráží a poškozují společensky uznávané mravní zásady. Některé feministické proudy dokonce považují pornografii za kauzální příčinu násilí páchaného ženách a za zdroj či projev patriarchátu, v čehož důsledku jsou ženy obecně utlačovány (Lišková, 2009).

Tato bakalářská práce však nenahlíží na pornografii jako a priori nemorální či patologický jev. Práce se pokouší o zkoumání pornografie s neutrálním postojem pro odhalení potenciálních pozitivních i negativních dopadů na její sledovatele. Pornografie svými atributy může vzbuzovat dojem, že se jedná o něco „objektivně“ za hranicí normality, avšak jak bylo uvedeno v první kapitole, samotná hranice normality je určována společností, která se učí oné hranici od zástupců členů společnosti předchozí. Tím není myšleno, že sexuálně explicitní obsah nemůže být deviantní, ale pouze to, že není nutně deviantní vždy.

Pornografie svými charakteristikami působí, že se pohybuje mimo rámec kultury. Jedná se o jakési tabu, o kterém by jedinec neměl mluvit na veřejnosti.

„A právě o tomto názoru zde vedeme spor, protože pornografie vůbec nestojí mimo oblast kultury, popravdě řečeno je kulturním pojmem. Zatímco se nám může zdát, že stojí na jejích okrajích, ve skutečnosti je v samotném kulturním středu – vytvořená na průsečících sexuality, náboženství, politiky, umění a práva.“ (Tang, 2003, s. 27) Označením pornografie jako kulturního pojmu může působit poněkud kontroverzně až bouřlivě. Avšak faktem je, že pornografie je doopravdy výtvorem lidské společnosti, a proto by se i jako kulturní fenomén měla zkoumat. V souvislosti s teorií sexuálních scénářů lze předpokládat, že pornografie na jednu stranu odráží aktuální kulturní hodnoty společnosti a zároveň se podílí na generování nových postojů a představ.

Výzkumníci Aston, McDonald a Kirkman (2019, online) si položili za cíl stanovit takové vymezení pornografie, které bude vhodné a přínosné pro další vědecké zkoumání pornografie v digitální době. Jejich návrh říká, že pornografie je takový materiál, který vzhledem ke kontextu působí sexuálně a má primární funkci sexuálně vzrušit jejího uživatele. Zároveň je pornografie vytvořena i distribuována s dobrovolným souhlasem všech jedinců, již se na procesu tvorby podíleli. V případě, že sexuálně explicitní obsah není vytvořen nebo zveřejněn na základě konsenzuálního svolení a vůle aktérů, nejedná se již o pornografii, ale o patologický sexuálně explicitní materiál.

Deskriptivní definice pornografie beze snahy o její morální zhodnocení ji označuje jako veškerý obsah, který je převážně sexuálně explicitní a slouží primárně za účelem vzbuzení sexuálního vzrušení. (U.S. Department of Justice, 1986, online)

Wright, Herbenick a Tokunaga (2021, online) ve svém průzkumu předkládají definici pornografie jako sexuálně explicitních obrazů, fotek nebo videí zobrazující jasně viditelné genitálie nebo znázorňující jasně viditelný průběh pohlavního aktu, jako je orální sex, vaginální sex nebo anální sex.

Tyto dvě definice odhlížejí od negativního paradigmatu vztahujícímu se k pornografii a vymezují ji tak pouze na základně její funkce a druhu obsahu. Tato práce bude nadále chápat pornografii skrze syntézu některých z výše uvedených pojetí: **pornografie je sexuálně explicitní materiál (označovaný též zkratkou SEM), který zobrazuje nahé intimní partie nebo jakýkoliv druh pohlavního styku, vytvořený za účelem podnítit sexuální vzrušení jejího uživatele, přičemž proces vzniku i distribuce by měl být podmíněn konsensu veškerých aktérů. Zároveň pornografie může mít písemnou, vizuální, audiovizuální či jinou formu.**

2.1 Exkurz: pornografie či umění?

Co vše můžeme pod zaštiťující pojem pornografie zahrnout? A kde leží hranice mezi pornografií a uměním?

Tvrzení, že pornografie přestává být pornografií, pokud je tvořena umělcem, je společností hojně akceptováno (Borneman, 1990). Fotografie nahých genitálií bude vnímána jako pornografický obsah, ale zda i obraz kreslený dle předlohy této fotografie bude označován za pornografický už není tak samozřejmé. S odkazem na pojetí Wrighta, Herbenicka a Togunagy (2021, online) můžeme za pornografii klasifikovat veškerý materiál ukazující odhalené pohlavní orgány, nezávisle na autorovi. Dá se tedy říci, že i umění může být pornografické a zároveň pornografie může být pojímána jako umění. Ostatně dle Chmelíka (2003) se spousta aktérů pornografického průmyslu za umělce již považuje.

První zmínku o potenciálním materiálním projevu lidské sexuality získáváme z uměleckých výrobků starých až 42 000 let (Liew, 2017, online). Ačkoliv se jedná o artefakty nalezené v různých geografických oblastech, lze u nich nalézt shodu v několika charakteristikách. Jedná se o sošky nahé ženské figury o velikosti lidské ruky. Často jsou zobrazovány ženy kypré postavy s objemnými prsy, zakulaceným břichem, výrazně mohutnými hýžděmi a zřetelně znázorněnými intimními partiemi. Oproti tomu jsou potlačeny detaily končetin a obličejových rysů.

Jelikož není zcela jisté, za jakým záměrem těchto přes dvě stě nalezených sošek vznikalo, existuje několik teorií. Morus (2007) věří, že se jedná o kultovní vyobrazení ženy, jenž má kromě znázornění plodnosti (ačkoliv podotýká, že není známa žádná dobová soška matky s dítětem) nést i projev sexuálnosti. Sexuální účel figur je dále podporován faktem, že v době vzniku chodili lidé z důvodu mrazivého podnebí plně zahaleni a trávili většinu svých dnů uvnitř temných jeskyní. Spatřit nahou ženu se všemi fyzickými detaily tedy nebylo pro muže zcela běžné. Dále bývají ženská těla soch zdobena různými autentickými šperky z kamenů a mušlí sloužící k zaujmutí muže. (Morus, 2007)

V kolekci veškerého sochařského, malířského či literárního umění v průběhu vývoje lidské civilizace se můžeme setkat se znázorněním nahých lidských těl či pohlavního styku. Od známé indické Kámasútry, přes obnažené sochy z Pompeii, ztvárnění nadrozměrného falusu ze starověkého Egypta, římskou poezii, obrazy Bronzina

či Raimondiho rytiny (Tangová, 2003). Zde přikládám pro zajímavost výběr jedné méně sexuálně explicitní básně od antického básníka, G. V. Catulla:

*„VZKAŽ MI HNED, moje krásná Ipsitillo,
ať k tobě přijdu, sladká pusinko má,
že na mě čekáš po poledni doma!*

*A postarej se, aby tvoje dveře
nebyly na závoru – to bych rád.
A nikam nechod’ – připrav mi svou náruč,
víš, obšťastním tě nejmiň devětkrát!*

*No tak si pospěš! Jak tu ležím, skolen
obědem, že se sotva mohu hnout,
tuniku úd mně hrozí protrhnout!“* (Spán, 2001, s. 67).

Sexuálně explicitní literární zobrazení můžeme dále nalézt například u Markýze de Sade, F. L. Čelakovského, K. H. Máchy, V. Nezvala nebo B. Hrabala (Spán, 2001). Hranice mezi pornografií a uměním může být velmi tenká. Posouzení, zda se jedná o kulturně významné dílo s přidanou hodnotou, či o bez hodnotný obsah, nebo dokonce o výtvar narušující sociální hodnoty, se vždy odvíjí od subjektivního vnímání konkrétní osoby a její vlastních preferencí či postojů.

2.2 Současná online pornografie

Od doby rozvoje masmédií se forma, obsah i způsob šíření sexuálního obsahu značně změnil. V odborné literatuře se lze setkat s termínem **kybersex**. Způsob, jakým se dá definovat, lze rozdělit užšího a širšího pojetí. Užší pojetí ztotožňuje kybersex se sextingem, tedy dopisováním zpráv se sexuálním obsahem (Šmahel, 2002). V širším pojetí se pod kybersex dají zahrnout veškeré aktivity prováděné skrze internet pro dosažení sexuálního vzrušení (Cooper et al., 2004, online). Kybersexem se tedy může rozumět oboustranná výměna sexuálních zpráv, fotografií, audionahrávek či videí, hledání sexuálního partnera, sledování nebo vytváření pornografie (Spitzer, 2016).

Online pornografie je v současné době nejužívanější formou sledování sexuálně explicitního materiálu a počet jejích sledovatelů se stále zvyšuje (Lewczuk, Wójcik, Gola, 2021, online). Aktuálně se odhaduje, že pornografické stránky tvoří 4 % veškerých internetových portálů. Zhruba 13 % všech vyhledávaných slov na internetu jsou cíleny na sexuálně explicitní materiál, v případě vyhledávání uskutečněných skrz mobilní telefon se jedná o celou jednu pětinu. (Buchholz, 2019, online)

Australský průzkum ukazuje, že více než 80 % mužů spatřilo pornografii alespoň jednou za celý svůj život (Miller et al., 2020, online). Medián věku prvního zhlédnutí pornografie je dle reprezentativního vzorku polských vysokoškolských studentů už 14 let (Dwulit, Rrymzki, 2019, online), přestože většina pornografických stránek vyžaduje pro její zobrazení minimální věk 18 let. V USA sleduje pornografii pravidelně přibližně 40 miliónů dospělých, přičemž jednu třetinu z nich tvoří ženy (Sagu, 2015, online). Výsledky švédského výzkumného šetření ukazují, že denně nebo téměř denně pornografii sleduje 17 % mužů ve věku 16 až 24 let, jednou až pětkrát týdně pak 49 %. U žen se hodnoty liší, pouze 1 % přiznalo každodenní sledování pornografie. Alespoň jednou týdně pak pornografii sleduje 12 % respondentek. (Malki et al., 2021, online)

Pornhub, jedna z nejnámějších pornografických stránek, každoročně vydává celistvý přehled o jednotlivých aspektech své návštěvnosti. Skupina uživatelů Pornhubu neustále narůstá a je z 65 % tvořena muži. Zbytek (35 %) je zastoupen ženami, což představuje 5% růst oproti roku 2020. Průměrný věk návštěvníka stránky je 37 let, přičemž věková kategorie 18 až 24 let je druhá nejčastěji zastoupená. (Pornhub, 2021, online) Avšak skutečný věk uživatelů zůstává vzhledem k nekontrolovaným věkovým restrikcím latentní veličinou.

Co se týká obsahu, celosvětově nejvíce sledovanou kategorií je „Japonské“, dále následuje „Lesbické“ a třetí nejčastěji volenou kategorií je „Ebony“, ve které účinkují osoby odlišných etnických ras. Videá zveřejněná amatérskými aktéry jsou poté osmým nejoblíbenějším typem obsahu na pornografické stránce. V České republice je stejně jako například v Kanadě, Alžírsku či na Slovensku nejsledovanější pornografie lesbická. (Pornhub, 2021, online).

Na pornografických stránkách lze narazit na videa zobrazující jak fyzické, tak psychické akty agrese. Obsahová analýza z roku 2010 (Bridges et al., 2010, online) popisuje, že 88 % z analyzovaných videí vykreslovalo fyzické agresivní jednání, a to v podobě plácání přes hýždě, dušení či dávení a fackování. Téměř polovina zkoumaného

vzorku obsahovala urážení a vulgární oslovování. V naprosté většině případů roli dominantního zastává muž, žena je oproti němu submisivní.

Shor a Seida (2019, online) nicméně oponují tvrzení, že pornografie má s vývojem doby stále hrubší a násilnější charakter. Zdůrazňují důležitost odlišení konsenzuálních násilných praktik od těch nekonsenzuálních. V případech, kdy pornografie zobrazuje viditelnou a nevyžádanou bolest ženské aktérky, jsou videa na pornografických stránkách hodnocena méně pozitivně než videa s hrubým zacházením, které herečce způsobuje potěšení.

Zajímavostí je skutečnost, že desáté nejčastěji vyhledávané heslo v rámci sítě Pornhub obsahuje spojení „jak na“. Uživatelé se snaží získat návody na provádění orálního sexu, postupy pro přivedení ženy k orgasmu, prodloužení doby aktu před vyvrcholením, způsobu nasazení prezervativu či odstranění ochlupení na intimních partiích. (Pornhub, 2021, online).

2.3 Pornografie jako zdroj sexuálních informací

V současné době není příliš mnoho odborné literatury týkající se roli pornografie v kontextu sexuální socializace, tedy v procesu utváření si (mimo jiné) očekávání, postojů, znalostí a formování chování v okolnostech pohlavního styku.

Studie z roku 2021 na základě zjištěných dat ze tří různých vzorků o celkovém počtu 2646 respondentů sestavila osm nejčastějších motivů sledování pornografie. Není příliš překvapivé, že hlavní příčinou sledování pornografie je touha po sexuálním uspokojení. Druhým nejčastějším důvodem je sexuální zvědavost, třetím je rozvíjení své fantazie, dále se jedná o prozkoumávání vlastní sexuality, deficit sexuální spokojenosti, vyhnutí se nudě, odvedení pozornosti ve smyslu rozptýlení či potlačení vlastních emocí, snížení stresu a jiné. (Bóthe et al., 2021, online)

Některé výzkumy ukazují, že muži více než ženy vyhledávají pornografii pouze za účelem sexuálního uspokojení (Goodson, McCormick, Evans, 2001, online). Jiné studie neshledávají výrazné rozdíly motivů sledování mezi gendery (Esplin et al., 2020, online). Mimo touhy po sexuálním uspokojení, pocíťování určitých emocí též zvyšuje pravděpodobnost vyhledání pornografie. Mezi tyto emoce patří únava, smutek a nuda. (Esplin et al., 2020, online)

U tří z osmi zmíněných motivů sledování pornografie se v určité míře vyskytuje záměrný cíl získání nových vědomostí. A to u sexuální zvědavosti, rozvoje fantazie a

prozkoumávání vlastní sexuality. Vzhledem k teorii sexuálních scénářů se dá sexuální zvědavost zařadit převážně do interpersonální vrstvy, naopak rozvoj fantazie a prozkoumávání vlastní sexuality spadá do intrapsychické roviny. Avšak lze dedukovat, že při jakémkoliv sledování pornografie může docházet k nezáměrného nabývání informací o pohlavním styku, jelikož jak bylo uvedeno dříve, sexuální socializace probíhá na vědomé i nevědomé úrovni.

V roce 2013 postavili američtí studenti pornografii na 3. až 4. místo z šesti nabízených možností v otázce preferovaných zdrojů sexuálních informací (Li, Davey, 1996, online). Mladí dospělí ve věku 18 až 24 let v národně reprezentativní studii provedené v roce 2021 v USA dokonce uvedli pornografii jako hlavní zdroj informací o sexu. Celá čtvrtina mladých dospělých považuje pornografii za nejužitečnější způsob učení se o pohlavním styku, jedná se v tomto případě častěji o ženy. (Rothman et al., 2021, online)

Ne všichni jedinci však mají primární záměr získávat informace právě z pornografie. Někteří jedinci skončí u sledování pornografie omylem, jelikož je jim při vyhledávání sexuálních informací na internetu, za účelem vzdělání se, nabídnuta pornografická stránka (Esplin et al., 2020, online).

Pro mladé homosexuální muže je pornografie jedním z hlavních činitelů sexuální socializace. Prvním důvodem je nedůvěra vůči rodičům a učitelům. Druhým je nedostatek informací o průběhu pohlavního styku dvou mužů v rámci tradiční sexuální výchovy. Mladí muži se pak učí o sexu skrze pornografii, internet, své vrstevníky, partnery nebo se rovnou pouští do sexuálních experimentů. (Kubicek et al., 2009, online)

Pokud se jedinci rozhodnou pro sledování pornografie za účelem vzdělání se, jednají tak převážně ze dvou důvodů. Prvním, nejčastějším důvodem, je zjistit, co přesně dělat při sexuálním aktu. Za druhým důvodem se skrývá odhalování své vlastní sexuální identity a objevování osobních preferencí vzbuzující vzrušení. (Litsou et al., 2020, online)

Pornografie je jedním z mála zdrojů informací o tom, jak konkrétně vypadá (nebo může vypadat) pohlavní styk. Jak bylo psáno v první kapitole, cílevědomá sexuální výchova v rámci vzdělávací instituce se snaží spíše poukazovat a předcházet negativním jevům souvisejícím s pohlavním stykem (nechtěné otěhotnění, nákaza pohlavní nemocí apod.). Avšak to, jak se lidé při pohlavním styku chovají, co způsobuje sexuální potěšení jedincům opačného pohlaví nebo například jak se připravit na více neobvyklou sexuální praktiku, součástí školní výuky není. Pornografie může být použita jako zdroj informací

sloužících k utvoření převážně interpersonálních (ale i kulturních a intrapsychických) sexuálních scénářů ještě předtím, než jedinec získá vlastní zkušenosti.

Štulhofer a jeho kolegové (Štulhofer, Buško, Ladripet, 2010, online) uznávají, že sexuálně explicitní obsah může sloužit jako určitý normativní systém, jenž převážně mladým, nezkušeným jedincům vykresluje obraz toho, jak by měl pohlavní styk vypadat a jak by se při něm měl člověk cítit. Šmahel (2002) píše, že kyberprostor nabízí novou úroveň prozkoumávání své sexuality, jelikož se zde ztrácí hranice mezi fantazií a realitou. Dále dodává, že kyberprostor je pro mnohé dospívající prostředím, kde získávají své první sexuální zážitky, učí se hovořit o intimních záležitostech a experimentují se svou sexualitou.

2.4 Potenciální dopady sledování pornografie

V posledních několika letech vzniká velké množství zahraničních výzkumů zkoumající potenciální dopady sledování pornografie na její uživatele, a to s převahou studií zaměřených na jedince mužského pohlaví. Tato kapitola se snaží o podání přehledu relevantních výzkumných prací s ohledem na zaměření bakalářské práce.

Nadměrné sledování pornografie

V odborné komunitě se lze setkat s termíny „problematického sledování pornografie“ či „závislosti na pornografii“, přestože není stanovena oficiální klinická diagnóza vycházející z podstaty těchto pojmů. Výstupy neurovědeckých výzkumů však prokazují srovnatelnost působení pornografie a látek vyvolávajících závislost. Problematické sledování pornografie naplňuje charakteristiku nelátkové závislosti a pozměňuje struktury lidského mozku podobně jako jiné závislosti. (Love et al., 2015, online)

Mary Muller (2014, str. 46) též uvádí: *„Pro mnoho mladých se sledování pornografie stává neovladatelnou, nutkavou činností – a taková ztráta kontroly může vést ke stále horšímu fungování mozku a jeho poškození.“* Při nadměrném sledování pornografie tedy může dojít k zásadním změnám ve funkčnosti lidského smýšlení a jednání.

Dle systematické recenze (Park et al., 2016, online) velké množství studií poukazuje na vztah mezi nadměrným sledováním pornografie a snížením intenzity sexuálního vzrušení, nižší spokojeností v partnerském sexuálním životě a redukcí schopností dosáhnout orgasmus. Jiná metaanalýza (Dwulit, Rzymiski, 2019, online) však

zdůrazňuje nekonzistentnost až protikladnost jednotlivých výzkumných šetření a vybízí k exaktnímu zkoumání kauzality.

Vliv pornografie na sexuální očekávání, postoje a chování

Zimbardo a Coulombe (2017) vyjadřují své znepokojení z potenciálních dopadů sledování pornografie, a to obzvláště při sledování v brzkém věku. Píší, že jedinec si na základě pornografie může utvořit scénář očekávaného chování při pohlavním aktu, který spočívá pouze na mechanickém uspokojení fyzického těla a absentuje projevy něžnosti, vyjadřování emocí či komunikaci o vlastních preferencích. Muži mohou vnímat sexuální život jako jakýsi závod o získání co největšího počtu sexuálních partnerek a pojmát ženy jen jako objekt sloužící k naplnění jejich cíle.

Pornografie vytváří určitý předpis maskulinní role sestávající z několika typů dysfunkčních vzorců chování. Tyto vzorce si může uživatel pornografie internalizovat a plně se s nimi ztotožnit. Mezi tyto vzorce chování dle Tylka (2014, online) patří:

- A. kompulzivní sledování žen či vyobrazení žen,
- B. objektivizace žen, tedy pojmání žen jakožto sexuálního objektu,
- C. potřeba potvrzení své maskulinní role,
- D. vnímání žen jako trofeje,
- E. vyhýbání se intimitě,
- F. vnímání maskulinity jakožto ztělesnění nezávislosti, moci a emocionální odtaživosti.

Kirby (2021, online) píše, že nerealistická zobrazení pohlavního styku v pornografii mohou vytvářet zkreslená sexuální očekávání u jejich sledovatelů. V čehož důsledku se u těchto jedinců mohou objevit pocity vlastní sexuální nedostatečnosti, snížené pocíťování sexuální přitažlivost vůči svým milostným partnerům a nenaplněnosti vlastních představ.

Jeden z nejznámějších odborníků věnující se studiu pornografie, P. J. Wright, dochází k závěru, že pokud jedinci sledují pornografii pravidelně a současně ji pojmají za realistický odraz sexu, vytváří to u nich zvýšený rizikový faktor pro uskutečnění nechráněného pohlavního styku (Wright, Herbenick, Paul, 2022, online). Dále bylo zjištěno, že adolescenti, kteří sledují online pornografii častěji, ji více vnímají jako realistický obraz skutečného sexu a zároveň je pro ně více poučná. V důsledku toho jsou tito jedinci náchylnější k utvoření si instrumentálního postoje vůči sexuálnímu aktu, což

znamená vnímání sexu pouze skrze uspokojení fyzické potřeby a ne v kontextu mezilidských vztahů či láskyplnosti. (Peter, Valkenburg, 2010, online)

Australský výzkum z roku 2014 prokazuje, že jedinci, kteří pravidelně sledují pornografii, začínají svůj sexuální život průměrně o rok dříve, nedůsledně užívají prezervativ a mají více zkušeností s análním stykem či sextingem (Parish, 2014, online). Byla též popsána korelace mezi sledováním pornografie a větším počtem sexuálních partnerů (Harkness, Mullan, Blaszczyński, 2015, online).

Metaanalýza zkoumající 135 studií publikovaných mezi lety 1995 až 2015 potvrzuje přímý vztah mezi každodenním sledováním pornografie a častějším přijímáním sexistických názorů či vyšší tolerancí vůči násilí páchaném na ženách (Ward, 2016, online). Další studie zkoumala okolnosti sledování parafileního sexuálně explicitního materiálu. Parafilení SEM dle autorů označuje zobrazení BDSM praktik, zoofilního pohlavní styku nebo jiného násilného sexuálního aktu. Ukázalo se, že uživatelé parafileního sexuálního obsahu oproti uživatelům běžného sexuálního obsahu sledovali pornografii od nižšího věku s vyšší frekvencí sledování a měli větší počet sexuálních partnerů. Tito jedinci též častěji ztotožňují zobrazení pohlavního styku v SEM s jejich představou „dobrého sexu“ a disponují větším přijetím sexuálních mýtů, mezi které patří například tvrzení, že „kvalitní sex může zachránit i ten nejhorší partnerský vztah.“ (Štulhofer, Buško, Landripet, 2010, online) Dá se tedy předpokládat, že sledování parafilení pornografie či zobrazeních sexuálně trestných činů může mít na jedince v některých ohledech zásadnější dopady než sledování pornografie mainstreamové.

Pornografie a sebepojetí

Pornografie je též vědecky zkoumána z potenciálních psychických dopadů na její sledovatele. Následující odstavce představují výzkumy zaměřující se na jeden úsek lidské mysli, tedy na tělesné sebepojetí („body image“). Fialová (2001, str. 23) tělesné sebepojetí vnímá jako zásadní složku celkového sebepojetí a vymezuje ho slovy „*emocionálně afektivní hodnocení vlastního těla*“.

Systematická recenze z roku 2022 dochází k závěru, že existuje velké množství důkazů prokazujících vztah mezi pornografií s negativním tělesným sebepojetím. Naprostá většina zkoumaných studií (23 z 26) potvrzuje vztah mezi sledováním pornografie a nespokojeností s vlastním tělem (Paslakis, Actis, Mestre-Bach, 2022, online).

Ačkoliv v tomto ohledu nejsou u většiny studií zjištěny výrazné rozdíly mezi mužským a ženským pohlavím (Paslakis, Actis, Mestre-Bach, 2022, online), dle

nizozemského průzkumu (Peter, Valkenburg, 2014, online) sledování pornografie souvisí pouze s tělesnou nespokojeností u mužů a nikoli u žen. Rothman (2021, online) předpokládá, že tento jev lze vysvětlit neustálým působením masmédií, které ženám už tak způsobuje nižší sebevědomí a negativní hodnocení vlastního těla, tudíž vliv pornografie nemá natolik zásadní roli.

Tylka (2014, online) se věnuje sebepojetí u mužů. Potvrzuje vztah mezi sledováním pornografie a internalizací ideálu mužského těla mezomorfního typu. Tato internalizace dále koreluje s nespokojeností mužů ohledně jejich vlastního fyzického uspořádání. Tito muži upřednostňují vzhled svého těla nad jeho funkčností, a proto mají větší sklony praktikovat rizikové až škodlivé prostředky pro úpravu své tělesné podoby.

Existuje zatím poměrně malé množství výzkumů zaměřujících se na souvislost mezi sledováním pornografie a sexuálním sebepojetím („sexual body image“), které lze popsat jako vnímání či hodnocení vlastních genitálií a jiných intimních partií.

Většina zkoumaných výzkumů v rámci systematické recenze též prokazuje souvislost mezi sledováním pornografie a negativním sexuálním sebepojetím, a to u jedinců obou pohlaví. Avšak vzhledem k malému vzorku a nekonzistentním výsledkům je obtížné vyvozovat jednoznačné závěry (Paslakis, Actis, Mestre-Bach, 2022, online). Například výzkum Petera a Valkenburga (2014, online) neprokazuje žádnou souvislost mezi sledováním pornografie a vnímáním vlastních genitálií. Rothman (2021, online) naopak zmiňuje, že se některé ženy mohou díky sledování pornografie cítit lépe ohledně svého těla, jelikož se v sexuálně explicitním obsahu mohou setkat s nejrůznějšími vzhledy genitálií.

3 Kvantitativní výzkumné šetření zaměřené na úlohu pornografie v procesu vědomého získávání sexuálních informací

Praktická část bakalářské práce se skládá ze dvou celků výzkumného šetření. První část výzkumného šetření byla provedena kvantitativní formou, druhá část byla zkoumána kvalitativně. Dle Bělíka (2009) vhodná kombinace obou typů zkoumání může spět k dosažení celistvějších výsledků. V této práci je tedy zvolen smíšený přístup výzkumného šetření, který integruje charakteristiky kvantitativního i kvalitativního sběru dat. Jednotlivé typy zkoumání jsou blíže popsány v příslušejících kapitolách.

Podstata kvantitativně orientovaných výzkumných metod vychází z pozitivismu, jehož hlavní premisou je existence jedinečné pravdy, kterou je třeba exaktně poznat. Kvantitativní výzkum užívá číselných údajů, se kterými je možno provádět matematické operace, vyjádřit je v procentuální části, vypočítat jejich průměr či jiné statistické údaje. (Gavora, 2010). Princip kvantitativního výzkumu je deduktivního charakteru, kdy se od obecné teorie postupuje až k ověření platnosti formulovaných předpokladů a vyvození závěru (Disman, 2011). Výzkumníci stanoví výzkumné hypotézy na základě již existujících vědeckých poznatků a následně tyto hypotézy verifikují, tedy potvrzují či vyvrací. (Gavora, 2010). Disman (2011) užívá termínů přijetí, nebo odmítnutí hypotézy jako platné. Tato práce následuje terminologii dle Dismana.

Jako technika kvantitativní části výzkumného šetření byl zvolen online dotazník. Disman (2011) píše, že dotazník je efektivní způsob získání odpovědí od velkého množství jedinců v relativně krátkém čase. Zároveň se jedná o náležitou metodu při požadavku zaručení anonymity respondentů, což může být obzvláště při zkoumání intimních oblastí života respondentů poměrně žádoucí. Mezi nevýhody dotazníku lze zařadit nízkou návratnost, nemožnost kladení doplňujících otázek a riziko sběru nedůvěryhodných dat (Ferjenčík, 2000).

3.1 Výzkumný problém a cíl

Výzkumný problém je formulován jako otázka ohraničující předmět zájmu konkrétního výzkumu (Bělík, 2009). V tomto dotazníkovém šetření je stanoven deskriptivní výzkumný problém. Ten popisuje určitý jev, jeho výskyt či zhodnocuje stav. Nejčastěji je uvozen slovem „jaký“, nebo „jak“. (Gavora, 2010)

Hlavní výzkumný problém stanovený pro toto výzkumné šetření zní : **jaká je úloha pornografie v procesu vědomého získávání informací o pohlavním styku u**

vysokoškolských studentů? Pro zodpovězení výzkumného problému je třeba definovat cíl výzkumného šetření. Hlavním cílem dotazníkového šetření je **popis zkušeností vysokoškolských studentů se sledováním pornografie a její úloze v procesu vědomého získávání informací o pohlavním styku.**

Hlavní výzkumný cíl byl dále konkretizován prostřednictvím stanovení dílčích výzkumných cílů. Kvantitativní výzkumné šetření se tedy snaží zjistit:

- **jaké zdroje informací o pohlavním styku studenti používali v době dospívání,**
- **jaké zdroje informací o pohlavním styku studenti používají v době studia vysoké školy,**
- **jaké jsou počátky sledování pornografie,**
- **z jakých důvodů studenti pornografii sledovali.**

Jako cílovou skupinou výzkumného šetření byli zvoleni studenti vysokých škol České republiky od 19 do 26 let. Důvodem tohoto je rozhodnutí je skutečnost, že aktuální studenti jsou součástí takzvané generace Z, která se mimo jiné charakterizuje úzkou spjatostí s kyberprostorem.

Jednotlivé tazatelské otázky jsou ve vztahu k dílčím výzkumným cílům a rozděleným kategoriím zobrazeny v následující tabulce.

Tabulka č. 1: Schéma kvantitativního průzkumu

Dílčí výzkumný cíl	Kategorie	Tazatelská otázka (TZ)	Číslo TZ
	<i>Demo- grafické otázky</i>	Kolik je Vám let?	1.
		Jaké je Vaše pohlaví?	2.
		Jaká je Vaše sexuální orientace?	3.
		Na jaké vysoké škole aktuálně studujete?	4.

<i>Zjistit, jaké zdroje informací o pohlavním styku studenti používali v době dospívání.</i>		Z jakých zdrojů jste čerpal/a informace o pohlavním styku během dospívání?	5.
<i>Zjistí, jaké zdroje informací o pohlavním styku studenti používají v době studia vysoké školy.</i>	A	Z jakých zdrojů aktuálně získáváte informace o pohlavním styku?	6.
		Seřad'te prosím uvedené zdroje od nejvíce užitečného po nejméně užitečný.	7.
		Myslíte si, že by sexuální výchova v rámci školní výuky měla být více obsáhlá?	8.
<i>Popsat počátky sledování pornografie.</i>	B	Viděl/a jste někdy pornografii?	9.
		V kolika letech jste poprvé viděl/a pornografický obsah?	10.
		Sledoval/a jste někdy pornografii pravidelně?	11.
		V kolika letech jste začal/začala pornografii sledovat pravidelně?	12.
<i>Popsat důvody sledování pornografie.</i>		Z jakých důvodů jste za celý svůj život sledoval/a pornografii?	13.

3.2 Výzkumné hypotézy

Bakalářská práce stanovuje na základě odborné literatury následující tři hypotézy.

H1: Studenti hodnotí pornografii jako jednu ze tří nejvíce nápomocných zdrojů informací o pohlavním styku.

Na základě národně reprezentativního výzkumu realizovaném v USA (Rothman et al., 2021, online), který zjistil, že pornografie je hodnocena jako nejvíce přínosný způsob získávání informací o pohlavním styku mezi jedinci ve věku 18 až 24 let, lze předpokládat, že i mezi studenty vysokých škol České republiky bude pornografie patřit mezi první tři nejužívanější zdroje informací o sexuálním aktu.

H2: Medián věku prvního zhlédnutí pornografie je maximálně 14 let.

Polský výzkum (Dwulit, Rzymiski, 2019, online) vysokoškolských studentů uvádí medián prvního vystavení pornografii 14 let. Práce tedy předpokládá, že u českých vysokoškolských studentů bude medián věku prvního zhlédnutí pornografie maximálně 14 let.

H3: Minimálně třetina studentů sledovala pornografii z důvodu získání informací o pohlavním styku.

Třetí hypotéza vychází z výzkum zkoumající sledování pornografie mezi českými dospívajícími. Bylo zjištěno, že třetina respondentů sleduje pornografii z důvodu získání informací o pohlavním styku (Ševčíková, Daneback, 2014, online). Toto výzkumné šetření předpokládá, že minimálně třetina respondentů sleduje pornografii za cílem nabytí informací o pohlavním styku.

3.3 Zpracování kvantitativního sběru dat

Jako technika byl použit nestandardizovaný online dotazník vlastní konstrukce. Úvodní část dotazníku tvořilo představení bakalářské práce a výzkumného cíle. Respondenti byli též v úvodu upozorněni na kritéria pro možnosti vyplnění dotazníku a zároveň byli ubezpečeni anonymitou odpovědí.

Dotazník se skládal celkem z 13 položek, které byly tvořeny otázkami strukturovanými, polostrukturovanými a jednou větou s pokynem. Otázky byly

sestavovány jednoznačně, srozumitelně s ohledem na povahu cílové skupiny a s takovým záměrem, aby respondenty nenaváděly ke zvolení určité odpovědi.

První část dotazníkového šetření zjišťovala demografické údaje o respondentech. Konkrétně se jednalo o jejich pohlaví, věk, sexuální orientaci a aktuálně studovanou vysokou školu. Druhá, hlavní část dotazníku lze rozdělit do dvou kategorií. Kategorie A se věnovala používaným zdrojům informací o pohlavním styku v době dospívání a v aktuální době studia vysoké školy. Kategorie B se zabývala zkušenosti respondentů se sledováním pornografického obsahu, konkrétně počátky sledování pornografie a důvody případného pravidelného sledování. Dotazník byl zakončen poděkováním a výzvou pro ženy, jež sledovaly pornografii i za účelem poznání nových informací, o případné kontaktování při zájmu o účast na kvalitativní části výzkumného šetření.

Na začátku dotazníku byla uvedena autorská definice pornografie, která byla vytvořena a uvedena dříve v této práci. Jednalo se o vymezení: *„pornografie je sexuálně explicitní materiál, který zobrazuje nahé intimní partie nebo jakýkoliv druh pohlavního styku, vytvořený za účelem podnítit sexuální vzrušení jejího uživatele, přičemž proces vzniku i distribuce by měl být podmíněn konsensu veškerých aktérů. Zároveň pornografie může mít písemnou, vizuální, audiovizuální či jinou formu.“* Definice byla uvedena, aby respondenti měli jednoznačnou představu, čeho se otázky týkají.

Dotazník byl vytvořen na webové stránce Survio.com a získaná data byla dále zpracována prostřednictvím Microsoft Excel a Microsoft Word. Respondenti byli osloveni v různých skupinách sdružující studenty vysokých škol v rámci sociálně sítě Facebook. Velká část respondentů byla získána díky sdílení dotazníku na instagramovém profilu „Vyhonit ďábla“, jehož autorky se zabývají sexuální edukací a čítají přes 32 000 sledujících. Dotazník byl aktivní pouze jeden den v dubnu roku 2022.

3.4 Výzkumný soubor

Vstupní podmínky pro účast na výzkumném šetření bylo aktuální studium vysoké školy v České republice a věk od 19 do 26 let. Úspěšnost vyplnění dotazníku dosahuje pouze 46 %. Avšak vzhledem k potenciálně vysokému počtu oslovených jedinců a nutnosti naplnění uvedených podmínek, lze tento údaj vysvětlit.

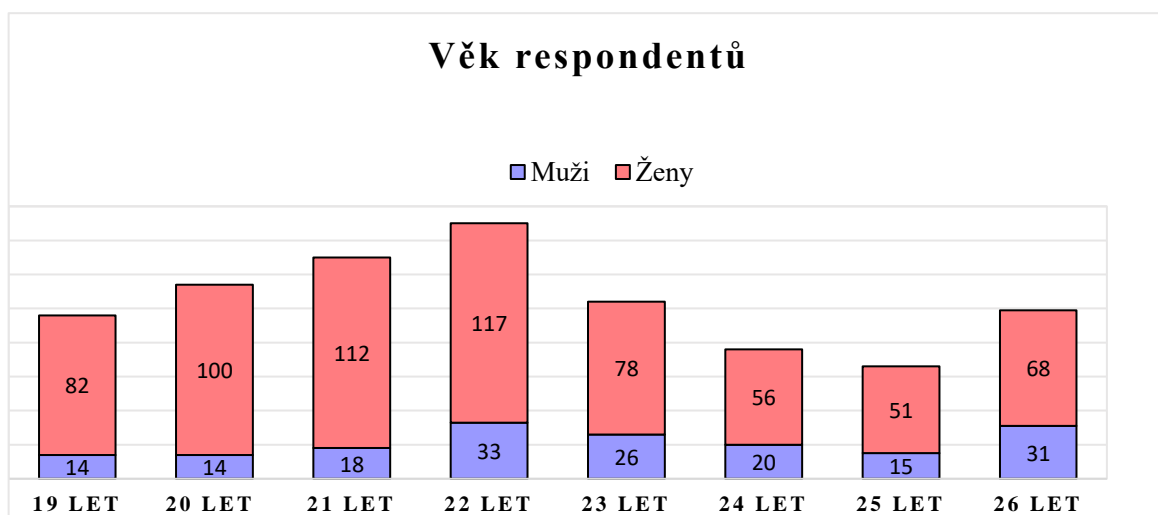
Dotazník celkem vyplnilo 902 respondentů, avšak 64 respondentů bylo vyřazeno z důvodu očividně smyšlených odpovědí (například uvedení svého pohlaví jako „vzdušná helikoptéra“, uvedení střední školy při otázce názvu aktuálně studované vzdělávací

instituce, napsání „nestuduji“ nebo uvedení vyššího věku prvního zhlédnutí pornografie než je jedincův věk aktuální). Celkový počet jedinců výzkumného souboru je 835, přičemž 79,5 % tvoří ženy a 20,5 % tvoří muži.

Tabulka č. 2: Respondenti kvantitativního průzkumu

	Muži	Ženy	Celkem
Počet respondentů	171	664	835

Co týká věku, nejpočetněji zastoupenou skupinou pro obě pohlaví tvoří respondenti ve věku 22 let. Naopak nejméně dotazník vyplňovali jedinci ve 25. roku života. Průměrný věk respondenta i medián věku je 22 let.

Graf č. 1: Věk respondentů kvantitativního průzkumu

Respondenti jsou převážně heterosexuální orientace (77,2 %), dále bisexuální orientace (16,3 %), s pansexuální či demisexuální orientací se ztotožňuje 4,3 % dotazovaných a za homosexuála se označilo 3,7 %.

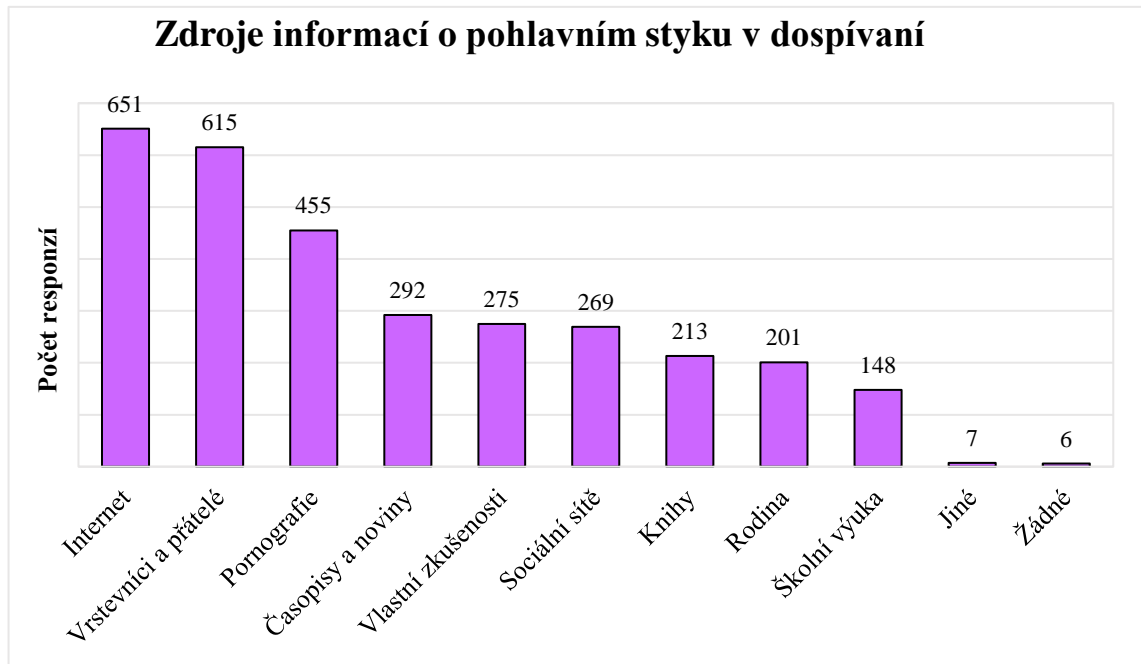
Součástí výzkumného vzorku byli studenti všech veřejných státních škol. Nejvíce byli zastoupeni studenti Univerzity Karlovy a to v počtu 142 respondentů, dále studenti ČVUT v počtu 96, kteří zároveň tvořili největší zastoupení jedinců mužského pohlaví. Třetí nejčastěji volenou odpovědí byla Masarykova univerzita v Brně (89 jedinců). 157 respondentů při otázce aktuálně navštěvované vysoké školy zvolilo odpověď „jiná“. To lze vysvětlit možností výběru, kde byly přednastaveny pouze veřejné vysoké školy České republiky.

3.5 Výsledky kvantitativního výzkumného šetření

Z důvodu zachování přehlednosti této podkapitoly jsou jednotlivá data rozčleněna do dvou kategorií korespondujících s dílčími výzkumnými cíli.

KATEGORIE A: Používané zdroje informací o pohlavním styku

Otázka č. 1: Z jakých zdrojů jste čerpal/a informace o pohlavním styku během dospívání?

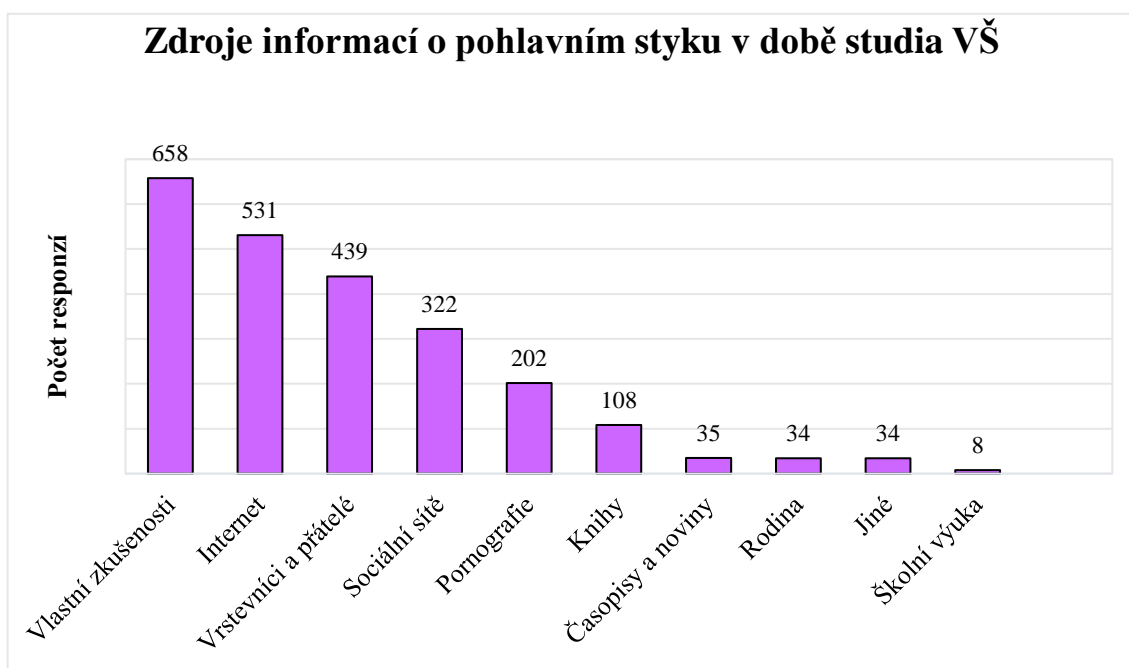

Graf č. 2: Zdroje informací o pohlavním styku v dospívání

Při otázce používaných zdrojů informací o pohlavním styku v období dospívání měli respondenti možnost zvolit jednu, nebo i více odpovědí. Více než tři čtvrtiny (77,7 %) dotazovaných uvedlo, že pomocí internetu získávalo poznatky o pohlavním aktu. Druhá nejčastěji volená odpověď byla „Vrstevníci a přátelé“, tuto možnost vybralo 73,4 % jedinců. Pornografie sloužila dohromady více než polovině (54,3 %) respondentů ke zjišťování nových informací. Z celkového počtu mužů zvolilo odpověď „Pornografie“ 77 %, naopak z celkového počtu žen se jednalo o téměř polovinu (48,2 %). Pouze 17,7 % respondentů bylo v tématu pohlavního styku vědomostně obohaceno v rámci školní výuky.

Sedm respondentů rozšířilo nabízené možnosti zvolením odpovědi „Jiné“. Jako další zdroje informací o pohlavním aktu byly uvedeny filmy, seriály a čtení fanfikce (literární žánr, jehož přední postavou je zpravidla známá osobnost či celebrita a jenž je psán fanouškem této osoby).

Otázka č. 6: Z jakých zdrojů aktuálně získáváte informace o pohlavním styku?

Graf č. 3: Zdroje informací o pohlavním styku v době studia

Následující otázka je stejného typu jako otázka předešlá, tentokrát však od respondentů zjišťovala aktuálně používané zdroje informací o pohlavním styku. Nejpočetněji zvolenou odpovědí jsou „Vlastní zkušenosti“, tuto možnost zvolilo 78,5 % respondentů. Druhou nejčastěji volenou odpovědí je „Internet“ a třetí „Vrstevníci a přátelé“. Pornografii jako zdroj informací o pohlavním styku v období studia vysoké školy používá necelá čtvrtina (24,1 %) respondentů. Celkový počet zvolených odpovědí je výrazně menší než v předchozí otázce, respondenti tudíž v období mladé dospělosti získávají informace o pohlavním aktu z menšího počtu zdrojů než v období dospívání. Celkem 34 respondentů odpovědělo „Jiné“ a následně vymezili, odkud se informace o pohlavním styku dozívají. Mezi těmito odpověďmi se objevoval „Podcast“, konkrétněji „Podcast Vyhonit ďábla“, dále vědecké články, přednášky či filmy.

Otázka č. 7: Seřad'te prosím uvedené zdroje od nejméně užitečného po nejvíce užitečný.

Graf č. 4: Nápomocnost zdrojů

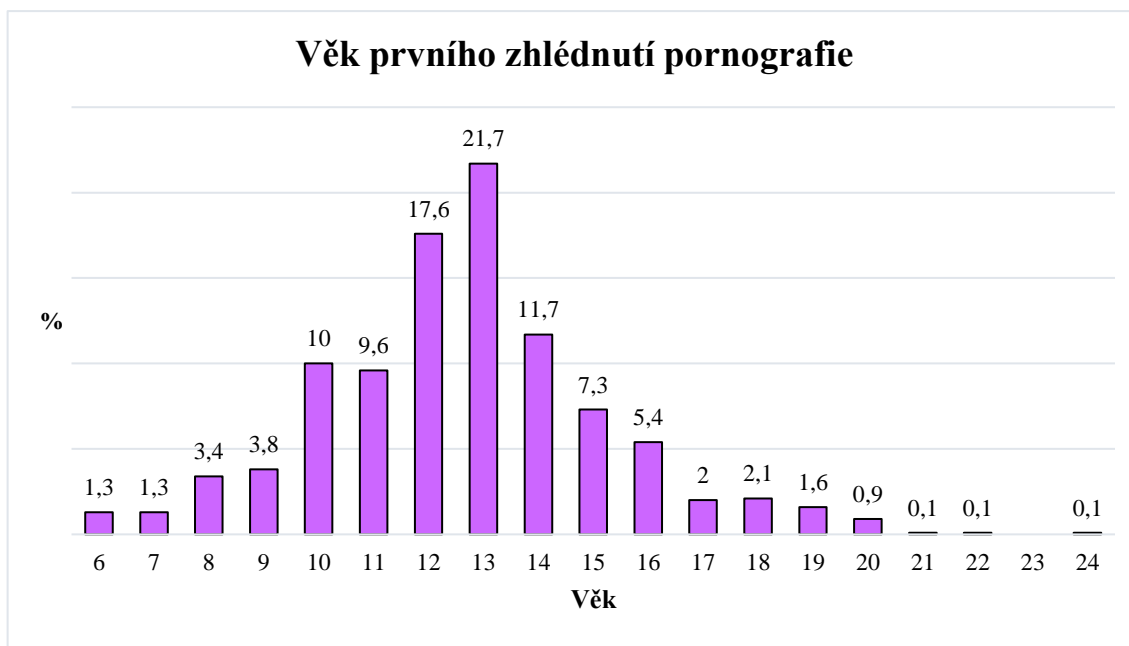
Studenti též seřadili uvedené zdroje dle užitečnosti získaných informací o pohlavním styku. Číslem 1 ohodnotili zdroj, který pro ně byl nejméně užitečný, a následně vzestupně hodnotili odpovědi až k nejvíce užitečnému zdroji, jenž nesl číslo 9. Tato otázka nebyla povinná, aby respondenti, jež v přechozích dvou otázkách nezvolili některou z předvolených odpovědí, mohli otázku vynechat. Z průměru všech responzí je na prvním místě užitečnosti odpověď „Vrstevníci a přátelé“, na druhém místě „Internet“ a na třetím místě „Vlastní zkušenosti“. Pornografie se umístila v otázce užitečnosti přínosu informací na čtvrtém místě.

Otázka č. 8: Myslíte si, že by sexuální výchova v rámci školní výuky měla být více obsáhlá?

V poslední otázce Kategorie A byli studenti dotazováni, zda by dle jejich názoru měla být sexuální výchova realizovaná v rámci školní výuky více obsáhlá. Naprostá většina (93,4 %) respondentů si myslí, že by sexuální výchova měla mít rozšířený obsah probíraných témat. Naopak 3 % dotazovaných věří, že by sexuální výchova neměla být více obsáhlá. Celkem 3,6 % studentů zvolilo odpověď „Nevím“.

KATEGORIE B: Zkušenosti se sledováním pornografie

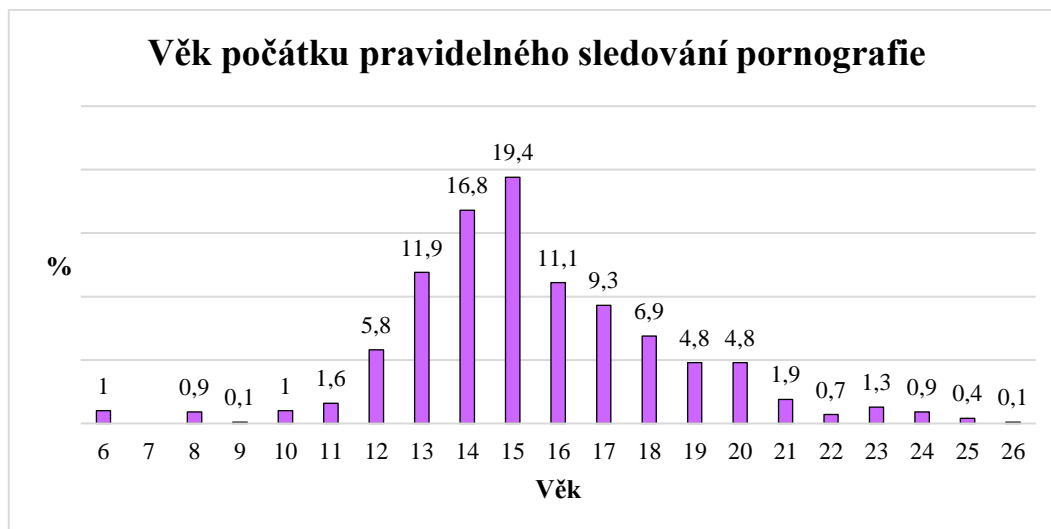
Otázka č. 10 : V kolika letech jste poprvé viděl/a pornografický obsah?

Graf č. 5: Věk prvního zhlédnutí pornografie

Dohromady 99 % respondentů se alespoň jedenkrát setkala s pornografickým obsahem. Více než tři čtvrtiny, dohromady 82,5 % respondentů, kteří pornografii alespoň jednou viděli, ji poprvé zhlédlo před svým 15. rokem života. Zároveň 95,2 % respondentů ji vidělo před naplnění 18 let. Nejvíce respondentů poprvé vidělo pornografii ve 13 letech. Průměrný věk prvního zhlédnutí pornografie i medián věku je též 13 let.

Otázka č. 12: V kolika letech jste začal/začala pornografii sledovat pravidelně?

Graf č. 6: Věk počátku pravidelného sledování pornografie

Studenti byli též dotazováni, v kolika letech začali pornografii sledovat pravidelně, přičemž pravidelné sledování bylo představeno jako sledování alespoň jednou za měsíc po dobu minimálně 6 měsíců. Celkem 18 % respondentů uvedlo, že pornografii nikdy nesledovalo pravidelně. Nejčastěji jedinci začali s pravidelným sledováním pornografického obsahu v 15 letech. Průměrný věk počátku pravidelného sledování pornografie i medián věku je též 15 let.

Otázka č. 13: Z jakých důvodů jste za celý svůj život sledoval/a pornografii?

Tabulka č. 3: Důvody sledování pornografie

	Počet žen	Procentuální část žen	Počet mužů	Procentuální část mužů	Počet responzí celkem	Celková procentuální část všech responzí
Sebeuspokojování	452	87,3 %	161	95,3 %	613	89,2 %
Zvědavost	431	83,2 %	145	85,8 %	576	83,8 %
Zjištění informací	227	43,8 %	67	39,6 %	294	42,8 %
Zábava	161	31,1 %	79	46,7 %	240	34,9 %
Inspirace	183	35,3 %	43	25,4 %	226	32,9 %
Relaxace	111	21,4 %	64	37,9 %	175	25,5 %
Únik od negativních myšlenek	88	17 %	52	30,8 %	140	20,4 %
Nalezení potvrzení své sexuální orientace	97	18,7 %	30	17,8 %	127	18,5 %
Jiné	5	1 %	3	1,8 %	8	1,2 %

V následující otázce respondenti uváděli důvody sledování pornografie. Na otázku odpovídali pouze ti studenti, kteří pornografii někdy v průběhu svého života sledovali pravidelně.

Z tabulky lze vyčíst, že respondenti nejčastěji sledovali pornografii za záměrem sebeuspokojení, dále ze zvědavosti a za cílem získání informací. Za cílem sexuálního uspokojení, což je ze své definice primární účel pornografie vyhledalo 89,2 % dotazovaných. Ke sledování pornografii za zvědavosti se přiznalo 83,8 % dotazovaných. Kvůli zisku nových informací pak pornografii zhlédlo 42,8 % respondentů. Zhruba třetina respondentů sleduje pornografii pro zábavu (34,9 %) a pro inspiraci (32,9 %). Menší část dotazovaných užívá pornografii jako prostředek relaxace (25,5 %) a vymanění se negativním myšlenkám (20,4 %). Nejméně volená odpověď byla „Nalezení/potvrzení své sexuální orientace“, kterou zvolilo 18,2 % respondentů.

Tabulka zároveň znázorňuje rozdíly odpovědí mužů a žen. Procentuálně větší část mužů než žen sleduje pornografii kvůli sebeuspokojení (o 8 % více), ze zábavy (o 15,6 % více), pro relaxaci (o 16,5 % více), pro únik od negativních myšlenek (o 13,2 % více). Ženy naopak častěji než muži sledovaly pornografii za cílem zjištění informací (o 4,2 % více) a inspirování se (o 9,9 % více). Genderové rozdíly procentuálního zastoupení sledování ze zvědavosti a z důvodu prozkoumávání své sexuální orientace hodnotím jako minimální (méně než 3% rozdíl).

3.6 Diskuze

Hlavní výzkumný cíl výzkumného šetření byl stanoven jako popis zkušeností vysokoškolských studentů se sledováním pornografie a její úloze v procesu vědomého získávání informací o pohlavním styku.

Tazatelské otázky v Kategorii A zkoumaly, jaký je vývoj používaných zdrojů informací o pohlavním styku mezi vysokoškoláky. V první otázce této kategorie respondenti retrospektivně vzpomínali, odkud se učili informacím o pohlavním styku v období dospívání. Více než tři čtvrtiny respondentů zjišťovalo tento druh informací skrze internet. Druhý nejčastější zdroj poznatků byli pro jedince jejich vrstevníci a přátelé. Skrze pornografii se o pohlavním aktu dozvědělo něco nového 54,3 % respondentů. Naopak nejméně často respondenti získávali informace od své rodiny a ze školní výuky.

U používaných zdrojů informací o pohlavním styku v době studia vysoké školy lze pozorovat oproti předešlému období jisté rozdíly. Studenti se v této fázi nejvíce učí o sexu prostřednictvím vlastních zkušeností. To lze vysvětlit tím, že průměrný věk první soulože v České republice je dlouhodobě 18 let (Zvěřina, 2009, online), u studentů vysokých škol lze tedy většinově předpokládat, že již tuto životní zkušenost mají prožitou. Zároveň lze očekávat, že jakmile je jedinec sexuálně aktivní, získává přímo informace z „praxe“ a má menší potřebu zjišťování sexuálních informací z velkého množství okolních působišť. Tímto zdůvodněním se dá vysvětlit celkový pokles zvolených odpovědí oproti předchozí otázce. Vedle osobních zkušeností, nabývají studenti informace o pohlavním styku skrze internet a skrze své vrstevníky a přátelé. Pornografie v období vysokoškolského studia přinesla poznatky téměř čtvrtině respondentů.

Studenti byli též vybídnuti ke zhodnocení uvedených zdrojů dle jejich nápomocnosti. Nejvíce užitečné informace o pohlavním styku respondenti získali od svých vrstevníků a následně z internetu. Na třetím místě se umístily vlastní zkušenosti. Pornografie zaujímá čtvrté pořadí. Byla stanovena hypotéza H1: *Studenti hodnotí pornografii jako jednu ze tří nejvíce nápomocných zdrojů informací o pohlavním styku.* **Platnost hypotézy H1 je tedy zamítnuta.** Nenaplnění platnosti hypotézy lze však vysvětlit předvolenými možnostmi odpovědí. Výzkum (Rothman et al., 2021, online), ve kterém pornografie byla mladými dospělými zvolena jako nejvíce nápomocný zdroj informací o pohlavním styku, neměl mezi potenciálními odpověďmi možnost „vlastní zkušenosti“.

V poslední otázce Kategorie A byli respondenti tázáni, zda by dle jejich názoru měla být sexuální výchova v rámci školní výuky více obsáhlá a zahrnovat tak více témat, ohledně kterých by byli žáci edukováni. Naprostá většina (93,4 %) studentů se ztotožňuje s ideou kladení většího důrazu na sexuální výchovu v prostředí vzdělávání instituce.

Kategorie B od jedinců zjišťovala vybrané zkušenosti se sledováním pornografie. Téměř všichni (99 %) respondenti alespoň jednou v životě pornografii zhlédli. Z těchto jedinců ji naprostá většina viděla před svým 18. rokem života. Průměr i medián věku prvního vystavení se pornografii je 13 let. Byla stanovena hypotéza H2: *Medián věku prvního zhlédnutí pornografie je maximálně 14 let.* **Hypotéza H2 se přijímá.** V tomto výzkumném šetření vyšel medián věku prvního zhlédnutí pornografického obsahu o jeden rok méně než při výzkumu polských studentů (Dwulit, Rzymiski, 2019, online). Zároveň bylo zjištěno, že 82 % respondentů, kteří pornografii někdy viděli, ji některé období ve svém životě sledovalo pravidelně, přičemž pravidelné sledování bylo jedincům

definováno jako sledování alespoň jednou za měsíc po dobu alespoň 6 měsíců. Průměr i medián věku počátku pravidelné konzumace pornografie je 15 let, tedy průměrně o 2 roky později než první zhlédnutí pornografie.

Nejčastějším důvodem sledování pornografie mezi muži i ženami je touha po sexuálním uspokojení, druhým nejčastěji uváděným důvodem je zvědavost. Za vědomým cílem získání informací o pohlavním styku pornografii někdy sledovalo dohromady 42,8 % jedinců, kteří pornografii pravidelně sledovali či sledují. Byla stanovena hypotéza H3: *Minimálně třetina studentů sledovala pornografii z důvodu získání informací o pohlavním styku.* **Hypotéza H3 se na základě těchto dat přijímá.** Výsledky tohoto výzkumného šetření dokonce vykazují větší zastoupení než u výzkumu z roku 2014 (Ševčíková, Daneback, 2014, online).

Lze tedy vyhodnotit, že pornografie se zásadně podílí na procesu získávání informací o pohlavním styku, a tudíž je jedním z hlavních činitelů sexuálně socializačního procesu. Studenti z pornografie získají poznatky častěji v období dospívání než v období mladé dospělosti.

Limity výzkumného šetření

Za hlavní limity tohoto výzkumného šetření je třeba zmínit nepoužití standardizováno dotazníku, ale naopak dotazníku vlastní konstrukce. Ačkoliv byly tazatelské otázky utvářeny se záměrem jednoznačné, jasné formulace bez náznaku sugesce, je možné, že někteří z respondentů otázky uchopili jinak, než jak bylo zamýšleno. Dále výzkumný soubor nenaplnuje kvality reprezentativního vzorku všech studentů ČR, výsledky tudíž není možné aplikovat na celou tuto sociální skupinu a jedná se tedy spíše o výsledek orientační. Odlišnosti od výzkumných závěrů uvedených v předchozích kapitolách bakalářské práce se dají vysvětlit převahou zahraničních zdrojů, tudíž výzkumů provedených na jiném území než je České republiky. V neposlední řadě je vhodné připomenout, že velká část respondentů byla získána skrze instagramový profil, jenž své sledující edukuje v oblasti sexuality. Lze tedy předpokládat, že tito jedinci již z této podstaty preferují získání informací z kyberprostoru.

Je žádoucí, aby byla provedena další výzkumná šetření zaměřující se na používané zdroje informací o pohlavním styku, zkušenostem celé populace se sledováním pornografie a případně i potenciálním dopadům jejího sledování, a to obzvláště u jedinců žijících na území České republiky.

4 Kvalitativní výzkumné šetření zaměřené na úlohu pornografie v procesu vědomého získávání sexuálních informací

Druhá část výzkumného šetření této bakalářské práce je vedena kvalitativním přístupem zkoumání. Kořeny kvalitativního výzkumu vycházejí z fenomenologie, jejímž hlavním předmětem zájmu jsou individuální prožitky vnějšího světa. (Gavora, 2010) Oproti kvantitativnímu typu zkoumání kvalitativní nevěří nutně v jednu objektivní pravdu, ale naopak se pokouší odhalovat subjektivní způsoby vnímání, a tudíž připouští existenci více realit. (Chráska, 2007) Jak již bylo psáno v předchozí kapitole, kvantitativní přístup se snaží o popis určitého jevu za pomoci velkého počtu dat vyjádřených převážně prostřednictvím číselných údajů. Cílem kvalitativně orientovaného výzkumu je naopak porozumět smyslu či významu, jenž je určitému jevu připisován. Oproti numerickým hodnotám pracuje kvalitativní výzkum s popisy jednotlivých zkušeností, jenž jsou vyjádřeny verbálními projevy respondentů. (Gavora, 2010)

4.1 Výzkumný problém, cíl a výzkumné otázky

Kvalitativní výzkumné šetření zavazuje na kvantitativní výzkumné šetření, kterému se věnovala předchozí kapitola. Kvalitativní přístup zkoumání má již své povahy cíl prohloubit vybrané závěry první části a dodat kontext vybraným tematickým oblastem. Hlavní výzkumný problém kvalitativního výzkumného šetření je shodný s hlavním výzkumným problémem kvantitativního výzkumného šetření uvedeným dříve v bakalářské práci. Výzkumný problém se zaměřuje na **úlohu pornografie v procesu vědomého získávání informací o pohlavním styku u vysokoškolských studentů**. V závislosti na odlišném charakteru kvantitativního a kvalitativního přístupu zkoumání je cílem této (kvalitativní) části výzkumného **vysvětlit úlohu pornografie v procesu vědomého získávání informací o pohlavním styku u studentek vysokých škol**. K naplnění cíle jsou dále stanoveny čtyři výzkumné otázky (VO):

VO1: Jaký druh informací studentky z pornografie získaly?

První výzkumná otázka je založena na základě výsledků kvantitativního výzkumného šetření této bakalářské práce, které vykazují, že 48,2 % respondentek získalo z pornografie nějaké informace o pohlavním styku.

VO2: Jaké sexuální scénáře ve vztahu k ženské roli studentky v pornografii vnímají?

Druhá výzkumná otázka vychází z teorie sexuálních scénářů dle Simona a Gagnona (2017, online), jež se věnovala první kapitola bakalářské práce. Výzkumná otázka se zaměřuje na vnímané sexuální scénáře znázorněné v pornografii vztahující se k ženskému pohlaví na interpersonální rovině. Jedná se tedy o zkoumání sexuálních očekávání či představ.

VO3: Jaké jsou subjektivně vnímané dopady sledování pornografie?

Třetí výzkumná otázka zkoumá, jaké jsou studentkami subjektivně vnímané (pozitivní či negativní) dopady sledování pornografie v kontextu sexuální socializace.

VO4: Kde ze své zkušenosti vidí studentky deficit v oblasti sexuální výchovy v rámci školní výuky?

Z kvantitativního výzkumného šetření této bakalářské práce vyplývá, že 93,4 % respondentů věří, že by sexuální výchova v rámci školní výuky měla být obsahově rozšířena. Poslední výzkumná otázka tedy zjišťuje, jaká témata studentky postrádaly ve své zkušenosti se sexuální výchovou ve školním prostředí.

4.2 Zpracování kvalitativního sběru dat

Jako technika zpracování kvalitativního výzkumné šetření této bakalářské práce byl zvolen rozhovor, přesněji řečeno **interview**. „*Interview je metoda shromažďování dat o pedagogické realitě, která spočívá v bezprostřední komunikaci výzkumného pracovníka a respondenta.*“ (Chrásková, 2007, s. 182) Jedná se o interaktivní proces interpersonální komunikace, při které výzkumník klade respondentovi otázky, snaží se o sblížení a porozumění jeho prožívání (Ferjenčík, 2000). Zároveň lze dle Ferjenčíka (2000) interview popsat jako poznávací rozhovor, při kterém výzkumník stimuluje respondenta k produkci informací. Interview je vhodná technika při záměru hlubšího zkoumání názorů, postojů či zkušeností. Je však třeba zdůraznit, že se jedná o zprostředkovaný proces sběru dat. Zprostředkovaností se v tomto smyslu rozumí rozdíl mezi povahou reálného prožívání respondenta a jeho výpovědí. Tato skutečnost může nastat ať už vědomě, například z morálních či emocionálních důvodů, tak i nevědomě skrze strukturu jazyka. Při vyjadřování vnitřních procesů naší mysli pomocí slov mohou nastat jisté deformace významu. Zároveň jedna výpověď respondenta může mít zdánlivě mnoho různých

interpretací. (Ferjenčík, 2000) Je tedy třeba, aby výzkumník i při kvalitativním zkoumání zachovával jakýsi odstup a snažil se o podání co nejobektivnějších závěrů.

Mezi další nevýhody interview patří časová náročnost jeho realizace i následného zpracování, což má zpravidla za následek menší výzkumný vzorek. Zároveň je velice obtížné zajistit anonymitu respondentů při zachování podmínky bezprostřední mezilidské komunikace. (Disman, 2011)

Ke sběru dat v kvalitativním výzkumném šetření bylo vybráno **polostrukturované interview**. Dle Miovského (2006) si výzkumník utvoří tzv. *jádro interview* sestávající z minimálního výčtu otázek či okruhů témat, na které budou respondenti dotazováni. V průběhu realizace polostrukturovaného interview tazatel pokládá doplňující otázky sloužící k upřesnění či dovysvětlení odpovědí. Tazatel může zároveň pozměňovat pořadí otázek či způsob dotazování v jednotlivých interview za účelem zachování plynulého proudu komunikace a zisku výzkumně smysluplných a hloubkových dat.

Jádro interview tohoto výzkumné šetření sestává z 13 položek, které byly výzkumníkem sestaveny (a několikrát pozměňovány) v rámci přípravné fáze. Tazatelské otázky jsou ve vztahu k výzkumným otázkám zobrazeny v následující tabulce:

Tabulka č. 4: Schéma kvalitativního průzkumu

Výzkumná otázka	Tazatelská otázka (TZ)	Číslo TZ
<i>Demografické otázky</i>	Kolik je Vám nyní let?	1.
	Jaká je Vaše sexuální orientace?	2.
<i>Jaký druh informací studentky z pornografie získaly?</i>	Používala jste jako zdroj sexuálních informací i pornografii? V jakém období života nejvíce?	3.
	Jaké informace jste skrze ni chtěla získat?	4.
	Jaké informace jste skrze ni získala?	5.
	Cítila jste se díky sledování pornografie na sex lépe "připravena"?	6.

<i>Jaké sexuální scénáře ve vztahu k ženské roli studentky v pornografii vnímají?</i>	Vytváří podle Vás pornografie nějaký ideál tělesné postavy? Pokud ano, jaký?	7.
	Jak se ženy v pornografii chovají při sexu?	8.
	Je něco, co Vás v realitě překvapilo, protože jste měla díky pornografii vytvořenou jinou představu?	9.
<i>Jaké jsou subjektivně vnímané dopady sledování pornografie?</i>	Cítíte někdy nátlak na to, abyste tento vzor sama naplňovala?	10.
	Myslíte si, že Vám sledování pornografie přineslo něco negativního?	11.
	Myslíte si, že Vám sledování pornografie přineslo něco negativního?	12.
<i>Kde ze své zkušenosti vidí studentky deficit v oblasti sexuální výchovy v rámci školní výuky?</i>	Jaká témata Vám chyběla v rámci sexuální výchovy ve škole?	13.

Respondentky byly osloveny prostřednictvím sdílení dotazníkového šetření sloužící ke kvantitativnímu výzkumnému šetření této bakalářské práce. Ženy musely naplňovat několik požadavků, jednalo se tudíž o **prostý záměrný výběr**. Jedinci pro účast na tomto kvalitativním výzkumném šetření museli být ženského pohlaví, studentkou vysoké školy a mít zkušenost s použitím pornografie jako zdroje informací o pohlavním styku. Zájemkyně měly možnost kontaktovat výzkumníka skrze sociální síť Instagram, Facebook či email (pro méně osobní způsob komunikace). V první den sdílení dotazníku se k účasti na interview dobrovolně přihlásily čtyři studentky, v následujících dnech až týdnech byly získány kontakty na další dvě ženy. O účast na průzkumu měly zájem i tři další ženy, které však nenaplnovaly požadovaná kritéria.

Všem zájemkyním byl představen záměr výzkumného šetření, jádrové otázky a nabídnut výběr způsobu realizace rozhovoru: online, nebo osobní setkání. Zároveň byly potenciální respondentky ubezpečeny, že získaná data budou sloužit pouze pro účely bakalářské práce a že ve výsledném textu nebudou použita jejich pravá jména. Celkem 4 studentky zvolily možnost osobního setkání, přičemž 3 z nich ve městě Hradec Králové a jedna v Praze. Zbylé dvě studentky preferovaly z osobních důvodů online provedení přes sociální síť Facebook. Osobní setkání s ženami pokaždé proběhla během poledních/odpoledních hodin v prostředí parku, na místech více odlehlých od hlavního proudu chodců či jiných návštěvníků městské zeleně. Důvodem výběru bylo zajištění klidného, bezpečného a tichého prostředí, které však zajistí dostatečné soukromí při zodpovídání intimních dotazů.

Jelikož respondentky byly ve stejné věkové (i genderové) skupině jako výzkumník, byl volen méně formální způsob interakce a oslovení pomocí 2. osoby jednotného čísla za účelem zachování přirozeného řádu věcí. Samotná interview byla dle doporučení Miovskeho (2006) započata první fází - upevnění kontaktu, kdy je třeba vybudovat důvěru a motivaci respondenta k zodpovězení následných více intimních dotazů. Poté následovala hlavní část interview vycházející z jádrových a doplňujících otázek. Doplňující otázky se týkaly konkrétnějších zkušeností, upřesnění vlastní interpretace či doplňujících témat dle dynamiky rozhovoru. Tazatelka po položení otázky přenechala prostor pro vyjádření respondentky, v případě nejasností otázku přeformulovala za cílem přesnějšího uchopení. V průběhu zodpovídání tazatelka aktivně naslouchala a zapisovala si stručné poznámky do bloku s otázkami. Styl vedení interview lze hodnotit jako **direktivní**. Respondentky měly možnost z osobních důvodů neodpovědět, avšak žádná z žen tuto možnost nevyužila. V závěrečné fázi byly respondentky vyzvány, zda chtějí vyjádřit nějaký svůj dodatečný komentář v rámci okruhu tématu. Následně jim byla ze strany tazatelky vyjádřena vděčnost za ochotu, upřímnost a strávený čas. V této fázi byl též ukončen audiální záznam, který zaznamenával proces interview.

4.3 Výzkumný soubor

Jak již bylo psáno, výzkumný soubor se skládá z 6 respondentů ženského pohlaví. Věkové rozmezí respondentek je od 21 po 24 let, přičemž modus věku je 22 let. Všechny respondentky aktuálně studují vysokou školu v České republice. Co se týká sexuální orientace, jedná se o poněkud heterogenní vzorek. Tři respondentky se označují za

heterosexuální, avšak jedna z nich svou orientaci doplňuje slovem „demisexuál“, což značí, že respondentka touží praktikovat milostný akt pouze s jedinci (muži), ke kterým má utvořené hluboké citové pouto. Dvě respondentky se ztotožňují s bisexuální orientací a jedna respondentka se identifikuje jako homosexuál.

Z důvodu zachování anonymity respondentů nejsou v bakalářské práci užívána jejich pravá jména, nýbrž jim jsou přiřazeny pseudonymy, které jednotlivé respondentky označují písmenem řecké abecedy korespondujícím s vybraným písmenem jejich křestního jména.

Tabulka č. 5: Respondenti kvalitativního průzkumu

Pořadí	Pseudonym	Věk	Pohlaví	Sexuální orientace	Profesní status
1.	<i>Beta</i>	24 let	Žena	Bisexuální	Student
2.	<i>Lambda</i>	22 let	Žena	Homosexuální	Student
3.	<i>Delta</i>	21 let	Žena	Bisexuální	Student
4.	<i>Kappa</i>	23 let	Žena	Heterosexuální	Student
5.	<i>Ióta</i>	22 let	Žena	Heterosexuální	Student
6.	<i>Ró</i>	22 let	Žena	Heterosexuální (demisexuální)	Student

4.4 Metoda analýzy kvalitativních dat

Kvalitativní data jsou v této bakalářské práci zpracována prostřednictvím **tematické analýzy**. Tematická analýza je metoda analýzy dat spadající pod obsahovou analýzu. Tematická analýza identifikuje opakující se nebo významné vzorce (témata či kódy) výpovědí, utváří pomocí těchto vzorců kategorie a data do těchto kategorií přeorganizovává. Tento způsob analýzy může využívat buď induktivní, nebo deduktivní přístup zkoumání. Induktivní rozlišuje kategorie na základě samotných získaných dat, přičemž často dochází k reformulaci výzkumných otázek. Deduktivní přístup oproti induktivnímu vychází z teoretického základu, pomocí kterého předem definuje jednotlivé kategorie. (Braun, Clarke, 2006, online) Jelikož toto kvalitativní šetření je navazující na kvantitativní, byl zvolen právě deduktivní přístup, kategorie jsou tedy korespondující

s výzkumnými otázkami. Však metodou indukce byly vytvořeny dílčí podkategorie, jedná se tedy o určitou kombinaci obou přístupů.

Nezbytným prvním krokem k analýze kvalitativních dat získaných skrze interview je **transkripce** zvukového záznamu do textové podoby. Pro tuto fázi kvalitativního výzkumného šetření byla zvolena kombinace doslovného a shrnujícího protokolu. Dle Hendla (2016) doslovná transkripce převádí veškerý verbální projev do písemné formy. Avšak I při tomto procesu je možné upravit výpovědi do spisovného jazyka či eliminovat narušení syntaxu. Naopak shrnující protokol redukuje z celkové výpovědi zbytečné či opakující se části verbálního projevu.

Užitá kombinace obou přístupů v této analýze spočívá v nezachování úvodní a závěrečné fáze interview a redukcí úvodně-tázajících (např. „dále se chci zeptat“) či výplňovým slovům (např. „aha“, „no“, „rozumím“) tazatele. Podoba jazykového vyjádření respondentek však upravena nebyla, jsou tudíž zachovány hovorové i nespisovné výrazy, jelikož v sobě nesou autorovu autenticitu. Současně nebyly vyřazeny ani opakující se tvrzení či méně obecné výpovědi.

Protokoly byly po jejich dokončení vytisknuty do hmatatelné podoby za účelem pohodlnějšího obeznámení se s daty a jejich zpracování. Následně výzkumník identifikoval jednotlivé výchozí kódy konkrétním barevným označením a pojmenováním v každém jejich výskytu. Tento proces čtení, zkoumání výpovědí a sdruženého vyhledávání a pojmenovávání kódu byl několikrát a dlouhodobě opakován až do zpracování výsledné podoby tematické analýzy.

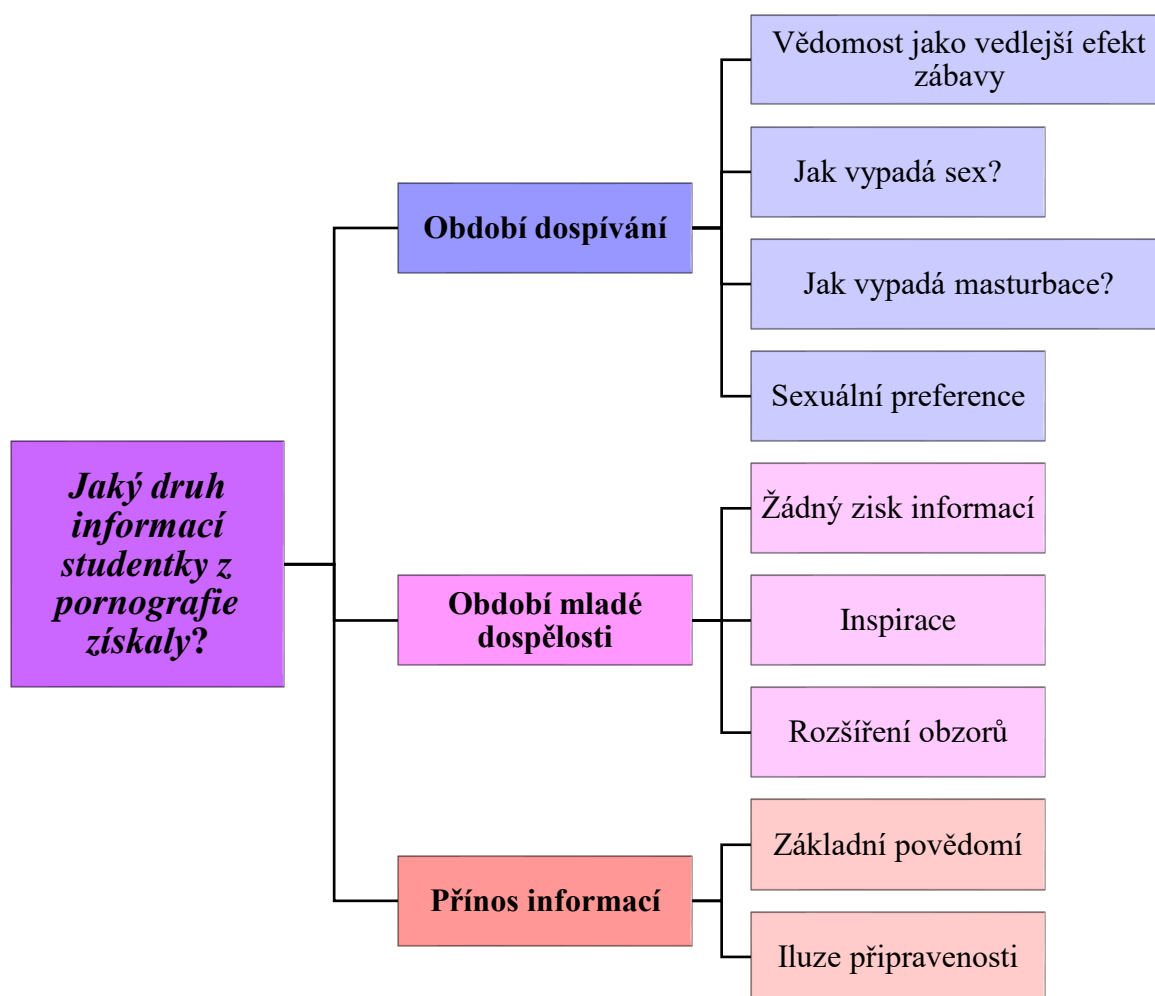
4.5 Výsledky kvalitativního výzkumného šetření

Data kvalitativního výzkumného šetření byla rozčleněna do čtyř základních kategorií dle výzkumných otázek.

VO1: JAKÝ DRUH INFORMACÍ STUDENTKY Z PORNOGRAFIE ZÍSKALY?

První výzkumná otázka se soustředila na konkrétní druh informací, které respondentky získaly prostřednictvím sledování pornografie. V případě, kdy respondentky pornografii využívaly jako zdroj sexuálních informací ve více obdobích svého života, byly detailněji vyzývány ke sdílení svých zkušeností. V neposlední řadě respondentky hodnotily úroveň přínosnosti tohoto druhů poznatků v rámci jejich prvního pohlavního styku.

Základní kategorie *Jaký druh informací studentky z pornografie získaly?* je rozdělena do tří podkategorií. Následující schéma zobrazuje dílčí podkategorie a témata pod ně spadající.

Obrázek č. 1: Schéma první kategorie tematické analýzy

OBDOBÍ DOSPÍVÁNÍ

Všechny respondentky mají zkušenosti se získáním informací o pohlavním styku skrze pornografii. Poněkud překvapivé může být, že čtyři respondentky uvádějí, že tato aktivita probíhala již od 9. či 10. roku jejich života.

„Takových 10 až 12 let.“ (Beta)

Respondentka **Delta** přiznává, že pornografii i za tímto účelem nadšeně sledovala *„nejvíce tak od 9 let, byla jsem tím až fascinovaná.“*

Od zhruba 9. roku má s takovýmto sledováním pornografie zkušenost i respondentka **Lambda**: *„Zhruba od 9. až 10. roku života a potom v dospívání, nevím, asi tak.“*

Ró říká: „*Ano, používala a nejvíce je věku 10 až 16 let, poté jsem se začala zajímat o informace z trochu „lepších“ zdrojů, z různých sex education stránek a magazínů.*“

Zbylé dvě respondentky, **Kappa** a **Ióta**, se shodují, že pornografii jim poskytla nejvíce poznatků okolo 13 roku života.

→ Vědomost jako vedlejší efekt zábavy

Dvě respondentky popisují svůj zážitek, kdy si pornografický obsah vyhledali společně se svými vrstevníky za cílem pobavení se. Efekt vědomosti průběhu pohlavního styku se tak ženám dostavil pouze jako vedlejší produkt.

„*Koukávaly jsem na něj s kamarádkama z velké části z legrace, takže jsem tam hledala především zábavu, ale zjistila jsem, jak to teda zhruba vypadá.*“ (**Ióta**)

„*Popravdě jsem ani ty informace nechtěla získávat, koukali jsme na to spíš pro pobavení nebo ze zvědavost, protože jsme to objevili s bratránkem, tak jsme měli vždycky takový seance jednou za 14 dnů... V té první chvíli to nebylo za cílem zjistit nějaký informace, ale i tak jsem už tehdy díky tomu pochopila, o co tam tak jako jde.*“ (**Lambda**)

→ Jak vypadá sex?

Téměř všem (5) respondentkám pornografie poskytla první povědomí o tom, co to je pohlavní styk a jakým způsobem probíhá (či může probíhat).

Beta popisuje vnímání určitého tlaku ze svého sociálního prostředí, aby toto vědění již nabyta: „*Byla to kombinace zvědavosti a touhy vědět, co to vlastně sex je. Všichni vlastně v tomhle období začli pornografii a sex řešit, tak jsem chtěla zjistit, o co se jedná. Chtěla jsem hlavně zjistit, jak to funguje a vůbec ten vztah.*“

Respondentka **Delta** konkrétněji vymezuje, že prostřednictvím pornografie zjišťovala, jak se má žena při pohlavním styku chovat. „*Chtěla jsem hlavně zjistit, jak vlastně takový sex vypadá. Neuměla jsem si vlastně vůbec představit (protože jsem neměla ty zkušenosti), co bych měla dělat, jak se u toho tvářit a tak celkově. Chtěla jsem taky přímo zjistit, co má holka dělat při orálním sexu, nebo jak uspokojit kluka, jak se hýbat, když je holka nahoře a tak.*“

Kappa kromě samotného průběhu pohlavního styku díky pornografii poznala i vzhled mužského pohlavního orgánu. „*Tak určitě jsem chtěla jakoby vědět, jak ten akt vypadá. Zároveň jsem díky tomu zjistila, jak vypadá mužský úd, protože předtím jsem ho ještě neviděla.*“

Homosexuální respondentka **Lambda**, která sice v první fázi pornografii sledovala pouze pro pobavení, skrze ni v pozdějším věku poznávala okolnosti lesbického sexu. „Později jsem tam tak jako (jak to říct) studovala ženské pohlavní orgány. Snažila jsem se zjistit, jak to funguje, protože jsem vůbec netušila, kde co je, co má člověk dělat, jak na to. Takže to jsem tam studovala, abych pak ve svém sexuální životě věděla, i když jsem potom zjistila, že stejně nic nevím.“

→ Jak vypadá masturbace?

Delta kromě zjišťování průběhu milostného aktu dvou osob, objevovala v pornografii též způsoby sebeuspokojování. „Taky jsem vlastně díky pornografii zjistila, jak se můžu sama sexuální uspokojovat a dosáhnout orgasmus. I jak ten orgasmus vlastně vypadá u ženy a i u muže, z čeho jsem byla teda trochu zhnusená. Taky jsem v době dospívání slyšela kluky říkat „honit“ a nevěděla jsem, co to znamená. Tak jsem si to našla v názorný ukázce.“

I respondentku **Ró** zajímaly „techniky sebeuspokojování, které nezahrnují penetraci.“

→ Sexuální preference

Podobně jako způsoby masturbace, jak i hledání sexuálních preferencí pomocí sledování pornografie uvádějí pouze respondentky **Delta** a **Ró**. Sexuální preference v rámci tohoto kódu zahrnují jak sexuální orientaci, tedy přitažlivost vůči druhým osobám, tak i vlastní sexuální touhy.

Delta skrze pornografii objevovala, co a kdo všechno jí může přitahovat. „Objevovala jsem věci, o kterých jsem ani nevěděla, že mě můžou vzrušovat. Taky mi to pomohlo se utvrdit v tom, že se mi líbí i holky.“

Ró říká: „byl to taky nástroj, jak si vyjasnit svoje sexuální preference, nejen co se týče pohlaví, ale i různých jiných zálib a fetišů.“

OBDOBÍ MLADÉ DOSPĚLOSTI

→ Žádný zisk informací

Celkem 3 respondentky (**Beta**, **Lambda**, **Kappa**) říkají, že pornografii v aktuální době buď už vůbec nesledují, nebo sledují, ale již z ní žádné informace nezískávají.

Lambda: „Teď už rozhodně ne. Určitě si z toho nezjišťuju nic, co by pro mě bylo důležitý, nebo co bych chtěla zjistit.“

Kappa uznává, že naopak v aktuální době vnímá rozdíly mezi skutečností a tím, čemu dříve kvůli pornografii věřila. „*To asi ne. Spíš se naopak vyvracím nějaký ty představy, co jsem si díky ní dřív utvořila*“

→ Inspirace

Zbylé 3 respondentky (**Delta**, **Ióta**, **Ró**) uvádějí, že používají pornografii jako nástroj získávání dalších informací o pohlavním styku i ve svém aktuálním období mladé dospělosti. **Delta**, **Ióta** i **Ró** aktuálně vnímají hlavní přínos pornografie z hlediska získávání informací za účelem inspirace. Inspiraci ženy hledají především v typech sexuálních poloh, různorodých praktikách a jejich realizaci.

„*Občas se tam podívám pro inspiraci na nějakou sexuální polohu.*“ (**Delta**)

Ióta z pornografie získává „*nějaké tipy ohledně orálního sexu – jak ho chytit trochu jinak nebo tak.. A také nějaké tipy na nevěšední polohy... různé tipy na zpestření sexu.*“

Ró též popisuje, že v aktuálně době pornografii sleduje i společně se svým partnerem. „*Nyní беру s partnerem porno jako inspiraci pro sexuální praktiky – nové způsoby stimulace, BDSM praktiky, jak udělat sex co nejlepší pro oba partnery atd.*“ Respondentka dodává, že jí pornografie též představila například praktiku „*edging, kde hlavním cílem není orgasmus, ale prožitek z celého sexu,*“ nebo i různé typy a způsoby používání sexuálních pomůcek.

→ Rozšíření obzorů

Delta jako jediná respondentka přiznává, že prostřednictvím pornografie zjišťuje průběh méně obvyklých sexuálních praktik:

„*Taky mě občas jen tak napadne, jak asi probíhá skupinový sex, sex dvou mužů nebo něco podobného a pak to porno sleduju skoro jak dokument.*“

PŘÍNOS INFORMACÍ

Respondentky byly též dotazovány, zda informace získané skrze pornografii vnímají jako přínosné ve vztahu k počátkům jejich sexuálního života. Zodpovědět tento druh dotazu bylo povětšinou pro respondentky poněkud náročné, pravděpodobně z důvodu, že úroveň přínosnosti lze pojímat z několika různých úhlů pohledu.

→ Základní povědomí

Všechny respondentky vnímají alespoň minimální přínos pornografie v tom, že je to téměř jediné médium zobrazující průběh pohlavního styku. Respondentky tedy díky pornografii získaly základní povědomí o tomto aktu.

„Asi nemůžu říct úplně přínosný, ale částečně asi jo. Jako věděla jsem, co se tam děje, co ty lidi jako dělají, co to dělá jim. Ale že by to bylo jako nějak extra přínosný, to podle mě úplně ne.“ (Lambda)

Ró pornografii vnímá jako přínosnou: *„Ano, s tím, že jsem věděla, co a jak funguje biologicky.“* Avšak zároveň říká, že ji pornografie nezbavila obav z *„bolestivého prvního sexu“*.

Ióta zdůrazňuje přínos pornografie v kontrastu se sexuální výchovou v jejím rodinném prostředí. *„Takže když nad tím tak víc přemýšlím, tak je vlastně odpověď asi spíše ano, protože u nás doma se o tahle témata ani nezavádí.“*

→ Iluze připravenosti

Čtyři respondentky vyjadřují, že se jim následně po sledování pornografie utvořil dojem „připravenosti“ na pohlavní styk. Měly pocit, že skrze sledování realizace určitého aktu ho samy budou umět vykonat, avšak v realitě tomu poté tak nebylo.

Zároveň s tím souvisí i uvědomění si rozdílu mezi pornografií a pohlavním stykem mimo pornografické prostředí.

Beta říká: *„zjistila jsem, že jsem nezjistila nic, protože je všechno hrozně nahrany.“* Dále iluzi pornografie popisuje pomocí metafory: *„Já bych to přirovnala k filmu, jakoby dozvěděla jsem se tam, jak to funguje, ale hodně s nadsázkou. Ve filmech jsem taky viděla, jak vypadá potápění, ale není to úplně návod na to, jak to v realitě probíhá.“*

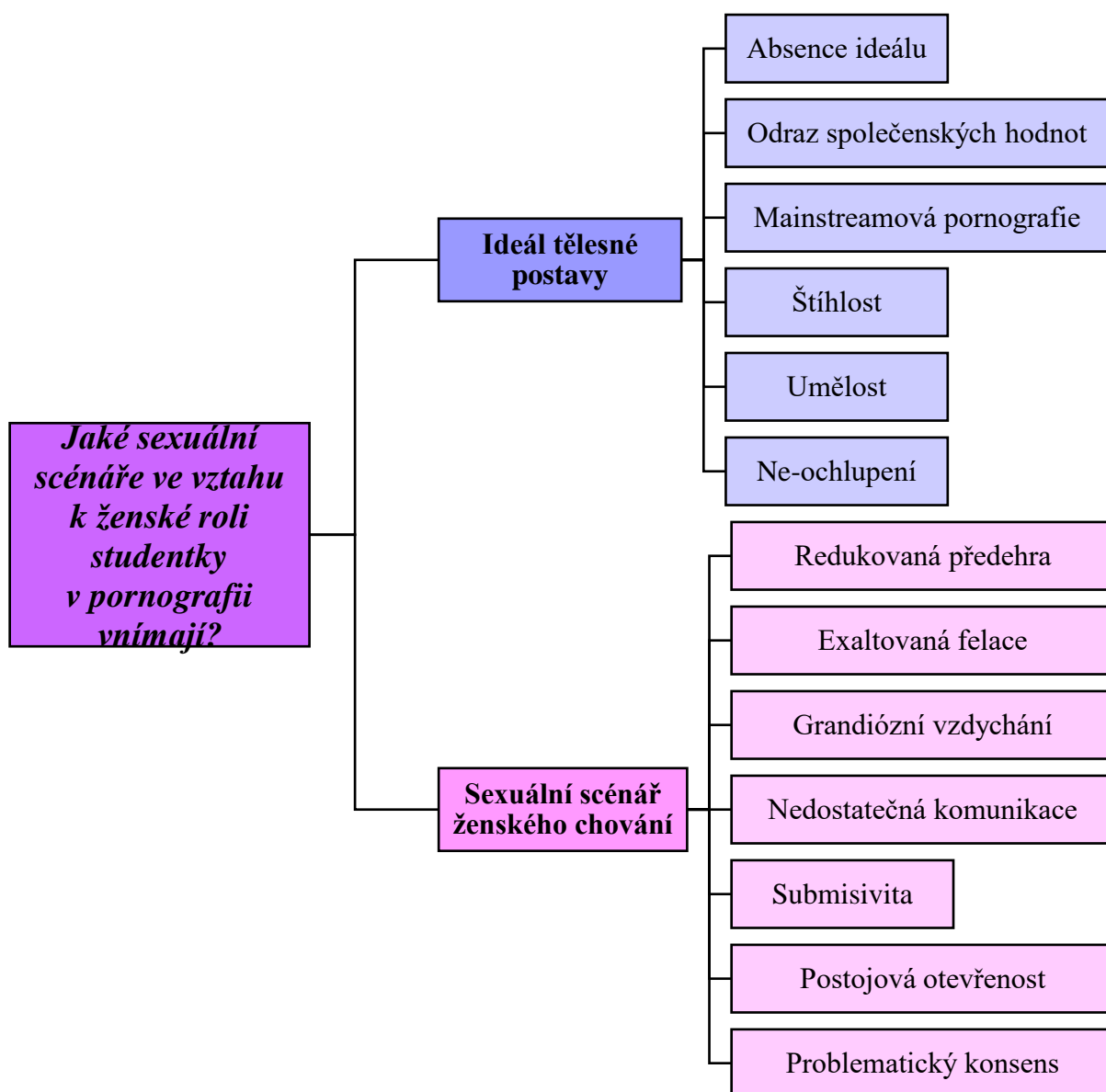
Lambda sdílí obdobnou zkušenost. *„Takže to jsem tam studovala, abych pak ve svém sexuální životě věděla, i když jsem potom zjistila, že stejně nic nevím.“*

Delta též popisuje, že před svým pohlavním stykem měla pocit, že ví, co se bude dít a co má dělat. Ale ve skutečnosti poté byla dle jejího názoru *„stejně zmatená jak kdybych nic neviděla.“*

Kappa přiznává, že se sice cítila o trochu více připravena, ale zároveň pocítovala i nově vzniklé obavy. *„Na jednu stranu asi jo, říkala jsem si, že mě toho jako míň překvapí. Na druhou stranu mě to i vyděsilo trošku. Ale jakoby že bych se cítila nějak extra připravená, to asi ne.“* Dále podotýká: *„...ale zpětně když na to koukám, tak jsou to mylné informace v porovnání s realitou. Ale tehdy jsem si asi přišla, že to bylo přínosný, že vím jakoby něco víc.“*

VO2: JAKÉ SEXUÁLNÍ SCÉNÁŘE VE VZTAHU K ŽENSKÉ ROLI STUDENTKY V PORNOGRAFII VNÍMAJÍ?

Druhá výzkumná otázka se zaměřuje na subjektivně vnímané ženské sexuální scénáře, jenž jsou zobrazeny v pornografii. Respondentky byly dotazovány jak na vzhledovou stránku akterek, tak na konkrétní akty konání. Dle teorie sexuálních scénářů, přiblížené v kapitole 1.2, se tato výzkumná otázka soustředí především na sociální scénáře na interpersonální úrovni. Následující schéma pro komfortnější orientaci v textu znázorňuje rozdělené podkategorie a témata.

Obrázek č. 2: Schéma druhé kategorie tematické analýzy

IDEÁL TĚLESNÉ POSTAVY ŽEN

→ Absence ideálu

Dvě respondentky věří, že v pornografii nelze nalézt jednotný vzor ideálu ženského těla. Naopak tyto respondentky vnímání širokou nabídku druhů či kategorií sexuálně explicitního obsahu, kde je možné objevit rozličné typy tělesné konstituce.

„Asi ne. Asi si myslím, že to nevytváří přímo ideál. Vzhledem k tomu, kolik existuje různých typů a kategorií – a to jsem určitě neviděla všechny, věřím, že je tam velký množství různých typů postav.“ (Kappa)

Lambda uvádí, že aktéři pornografie zastupují i všemožné druhy genderu. *„To si nemyslím, protože v tom pornu můžeš najít úplně všechno. Nejenom muže a ženy, ale i něco mezi tím.“*

Ró sice v pornografii nalézá určitý opakující se vzorec ženského vzhledu, ale uznává, že obzvláště *„velké komerční porno-společnosti“* čili tvůrci *„jsou velmi diverzní co se týče barvy pleti, velikosti prsou atd.“*

→ Odraz společenských hodnot

Beta, **Delta** a **Lambda** zdůrazňují, že pokud pornografie představuje nějaký ideál tělesné postavy, pouze zrcadlí uznávané ideály společnosti jako takové.

Beta říká: *„Já si myslím, že částečně ano, ale to je způsobený tím, že na co se většina lidí kouká to je považovaný za ten mainstream. Takže většina kluků se bude dívat na holky, co maj větší prsa a jsou hubený, takže to může vytvářet ten vzor. Ale není to tím, že by to udávala ta pornografie, ale udává to to, na co se lidi nejvíce dívají. V mainstreamový pornografii jsou zobrazený podobný ideály těla, který jsou obecně uznávaný ve společnosti.“*

„Takže podle mě to není o tom pornu, ale o tý společnosti celkově.“ (Lambda)

„Takhle povrchově je to vlastně dost podobný jako jinde na sociálních sítích, ve filmech, reklamách a obecně mezi lidma.“ (Delta)

→ Mainstreamová pornografie

Beta, **Delta** a **Ró** se tedy domnívají, že nejvíce jednotný ideál tělesné krásy či přitažlivosti žen podporuje mainstreamová pornografie.

„Hlavně ty videa, co jsou nejvíce sledované a doporučované.“ (Delta)

Ró v komerční pornografii velkých společností sice vidí diverzitu ohledně některých aspektů hodnocení lidského těla, avšak v jiných ohledech vnímá určitou homogenost.

→ Štíhlost

Beta, **Delta** a **Ró** se též shodují v typu postavy, která je dle nich v mainstreamové pornografii nejvíce zastoupena. **Beta** a **Delta** popisují obdobný typ postavy, kdy má žena sice štíhlé tělo, avšak oblé tvary v oblasti poprsí či hýždí.

„Hubený těla, větší prsa, zrzky docela letěj.“ (Beta)

„Často jsou tam holky s vysportovaným tělem, velkýma prsama a velkým zadkem.“ (Delta)

Ačkoliv **Ró** uvádí, že si nevšimá jednotnosti ohledně velikosti ženského poprsí, štíhlost vnímá jako opakující se znak většinové pornografie. Dále uvádí: *„nicméně pornografie s ženami „plus size“ je na většině porno stránek spíš taková kategorie pro jedince, kteří přímo baculaté ženy vyhledávají.“*

→ Umělost

Znaků estetických či plastických úprav na tělech pornohereček se týkaly výpovědi tří respondentech. Pornoherečky mají dle respondentech upravená ústa či poprsí.

„V obličejích jsou často i hezké, ale stejně jako jinde na sociálních sítích i tady má spousta z nich nepřirozeně velký (napíchaný) rty.“ (Delta)

Ióta a Ró si všimají i plastických úprav ženských genitálií.

„Navíc pornoherečky často mají umělá prsa, vlasy, jsou zmalované ba mají dokonce uměle upravené stydké pysky – to považují za celkem problém, protože jak víme, mohou mít všelijaký tvar a velikost.“ (Ióta)

„Co se týče ženských genitálií, vím, že vícero pornohereček podstupuje plastické operace na úpravu vzhledu i velikosti malých stydkých pysků, aby nevypadaly příliš „nestandardně“ – velké, nesouměrné, výrazné, výrazně zbarvené.“ (Ró)

→ Ne-ochlupení

Dvě respondentky se ve svém popisu věnovaly i ženského ochlupení, respektive jeho absenci na tělech pornohereček.

„Určitě tam jde najít podobnost u způsobu úpravy ochlupení ženských genitálií, kdy jsou snad skoro všechny ženy vždycky oholený. Takže to je ideál přirození.“ (Kappa)

„Často se také v komerčním pornu neseťkávám s nějakými nedokonalostmi na těle nebo chlupy.“ (**Ró**)

SEXUÁLNÍ SCÉNÁŘ ŽENSKÉHO CHOVÁNÍ

Respondentky byly v navazující části interview dotazovány na to, jaký vnímají vzorec ženského sexuálního chování v pornografii neboli jak se ženy v pornografii chovají.

→ Redukovaná předehra

Dvě respondentky uvádějí, že se pornografický materiál dle jejich názoru nezaměřuje příliš na „předehru“, tedy na jakousi úvodní část sexuálního aktu, která má za účel podnítit sexuální vzrušení.

„Přijde mi, že v pornografii se příliš nedává na předehru“ (**Ró**)

Ióta současně poznamenává, že ženy jsou často v pornografii ve stavu intenzivního vzrušení, avšak bez zobrazení předešlých činů k tomuto stavu vedoucích. „Často bez jakékoliv přede hry... Najednou je vlhká, že to z ní teče jak závod.“

→ Exaltovaná felace

Respondentky dále rozvíjí jejich pohled na pornografií znázorněný orální sex. Uvádějí, že se častěji v běžné pornografii setkávají s orálním sexem poskytovaným ženou mužovi. Tento akt, uspokojování mužského pohlavního orgánu ústy, se nazývá felace. **Delta**, **Ióta** i **Ró** se shodují, že felace je v pornografickém obsahu zpravidla prováděna velmi exaltovaným způsobem, který jedinci, jenž tuto techniku provádí, může způsobovat určité obtíže.

Studentka **Delta** přímo pojmenovává techniku „deep throw“, kdy si poskytovatel orálního sexu zasouvá mužský úd hluboko do úst či krku. „Ohledně konkrétních praktik mě napadá orální sex. Téměř každá v pornografii provádí deep throw, úplně se tím penisem dusí. Což nevím, kolik žen dělá i v reálném sexu, ale podle mě je to trochu přehnaný a nelíbí se mi to.“

I respondentka **Ióta** popisuje tento akt pomocí poněkud explicitní hyperboly: „...penis si strká až do žaludku.“

Ró při této příležitosti též předpokládá, jaké dopady může zhlédnutí tohoto typu orálního styku na ženy mít: „orální sex (žena muži) se objevuje snad v každém snímku a jde o poněkud divoká čísla, dalo by se říct. To je podle mě pro nezkušené ženy problém – mají pak pocit, že to dělat musí a že musí překonávat svoje limity v tom – potom se začnou této činnosti štítit v reálném životě, protože jim to může způsobit i zdravotní problémy.“

→ Submisivita

Kappa si pornografii všimá submisivity žen v pornografii, kdy se aktérky podřizují mužským touhám, nechávají se ponižovat a vyjadřují z tohoto konání nadšení. „Často se k nim ten muž chová dominantně, hrubě a agresivně, což né každá žena v realitě má ráda, ale v pornu je žena téměř vždycky submisivní a líbí se jí to. Ženy tam prostě dělají všechno, co ten muž chce.“

→ Grandiózní vzdychání

Pro většinu respondentek je výrazným prvkem ženských sexuálních projevů v pornografii nadměrné vzdychání či vydávání určitých zvukových projevů, a to velmi výstředním, okázalým až přehnaným způsobem.

Beta: „v pornu ženy vzdychají hrozně nahlas, vypadaj a chovaj se jinak.“

Homosexuální respondentka **Lambda** vyjadřuje kontrast mezi zvukovými projevy žen v pornografii a v realitě. „Většinou v tom pornu je to tak, že ta ženská hrozně ječí, vzdychá, dělá, jak se jí to líbí. A ve finále pak když s někým spíš, tak ten člověk nedělá nic. A ty si říkáš – co dělám špatně?“

Delta s pocitem zhnusení doplňuje další typ verbálních projevů pornohereček. „Taky ženy v pornu extrémně vzdychají a používají různé přezdívky např. daddy, což mi přijde docela odporný.“

„Hrozně, jak to popsat – to není ani vzdychání, přeháněj a dělají takový zvuky, co třeba žena přirozeně nevydává a prostě je to fake.“ (**Kappa**)

I **Ióta** celkové projevy akterek pornografie hodnotí jako přehnané a falešné.

→ Nedostatečná komunikace

Beta a **Lambda** se ve svých odpovědích zaměřily i na komunikaci během pohlavního styku. Obě respondentky vnímají výrazné rozdíly v komunikaci v rámci pornografického a „skutečného“ aktu. V pornografii herci (vzhledem k tomu, že mají daný doslovný scénář) nekomunikují příliš o průběhu, změně či vlastní preferenci stimulace během pohlavního styku.

„Já si myslím, že to je hlavně v tom, že v realitě je daleko víc komunikace o tom, co dělat a jak to dělat. Nebo aspoň by měla být pro to, aby si to užily obě strany. V těch lepších vztazích je. V tom pornu oba vlastně neříkají nic kromě toho, co se týče toho koitusu, ale jakoby nedávají si moc žádný rady, jak se to komu líbí.“ (**Beta**)

„V tom pornu celkově jakoby vědej, co maj dělat. Měňej tam polohy, dělaj tam šílený věci a ani si nic neřeknou, nezeptaj se jeden druhýho. Kdyžto normálně, když s partnerem chodíš, tak se ho prostě zeptáš.“ (**Lambda**)

→ Postojová otevřenost

Respondentky ve svých popisech též zmiňovaly jakousi postojovou otevřenost pornohereček. Tato otevřenost je míněna ve smyslu téměř absolutního souhlasu s realizací pohlavního styku včetně různorodých sexuálních praktik.

„No, zaprvý v pornu není nikdy vidět, že by žena neměla chuť na sex. Vždycky je nadřžená a zkusí cokoli po ní ten muž chce.“ (**Delta**)

„...i to, že ty ženě se to vždycky líbí, co jí ten chlap dělá.“ (**Kappa**)

Ró podotýká, že pornoherečky nemívají ve videích problémy například při penetraci s penisem nadměrných velikostí, což však v realitě může mnoha ženám způsobovat obtíže. Dále říká „...herečky v pornu se prostě často ničeho nebojí, ale divačky zapomínají, že herečky pracují v oboru už nějakou dobu, mají svoje techniky a pořád se v tom taky nějak vzdělávají. Realita je prostě jiná.“

→ Problematický konsens

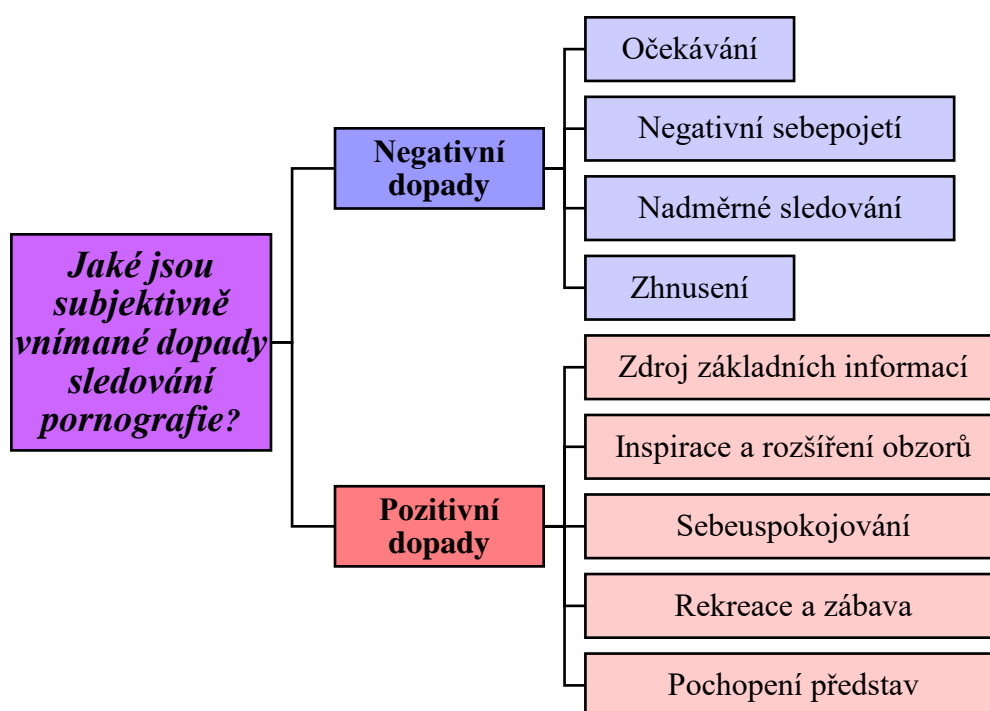
Respondentky **Beta** a **Lambda** se vyjádřily též i k problematičnosti sexuálního konsensu.

Beta uvádí pornografická videa znázorňující nekonsensuální násilný pohlavní styk a jejich potenciální dopad na sledovatel. „Napadají mě ty videa, který zobrazujou násilnej sex, kdy žena nechce, ale ten muž jde proti tomu. Což učí dost špatně, že ta žena není respektována.“

Lambda si všímá, že videa s inscenovaným znásilněním jsou jediná, kde žena odmítá pohlavní styk. „Ženu slyšíš říkat „ne“ jen v těch inscenovaných znásilněních, jinak jako ne.“

VO3: Jaké jsou subjektivně vnímané dopady sledování pornografie?

V rámci třetí výzkumné otázky respondentky částečně shrnovaly a zároveň doplňovaly své předem sdílené zkušenosti s pornografií jakožto prostředkem sexuální socializace. Byly dotazovány jak na negativní, tak i na pozitivní dopady, které jim dle jejich názoru pornografie přinesla. Obrázek č. 3 zobrazuje schéma dílčích podkategorií a jednotlivých kódů.

Obrázek č. 3: Schéma třetí kategorie tematické analýzy

NEGATIVNÍ DOPADY

→ Očekávání

Všechny respondentky reflektují, že si kvůli sledování pornografie utvořily určité představy a očekávání, jak by měl pohlavní styk vypadat. A to nejvíce v období před prvním pohlavním stykem nebo v počátcích jejich sexuálních zkušeností.

„Já si myslím, že ze začátku – ty očekávání. Tím, že jsem jí viděla před mým prvním pohlavním stykem, to ve mně zanechalo obavy, jestli to tak fakt vypadá.“ (Beta)

„Vlastně docela jo. Hlavně ty představy a očekávání. Byla jsem po svých několika prvních sexuálních zážitcích vlastně docela zklamaná, čekala jsem, že to všechno půjde hladce a dynamicky jako v pornu, ale ono to bylo spíš trapný a nejistý.“ (Delta)

Kappa konkrétněji popisuje, že skrze pornografii nezískala takový sexuální scénář, kde by žena mohla odmítnout pohlavní styk. *„Ta pornografie ti prostě nedala ten vzor říct „ne“ nebo „chci to jinak“, a to je hrozně špatně.“*

→ Negativní sebepojetí

Respondentky byly též dotazovány, zda si myslí, že pornografie měla/má vliv na jejich sebepojetí. **Beta** je přesvědčena, že zdrojem jejího sníženého sebehodnocení není pornografie tako taková, ale tělesné ideály nastavené společností, které se v pornografii mohou pouze odrážet.

Delta popisuje svou zkušenost, kdy se s pornoherečkami sama porovnávala, a dokonce pociťovala tlak ze strany svého prvního partnera, aby pornografický scénář naplňovala. *„Co se týče vzhledu, tak se musím přiznat, že jsem se s pornoherečkama docela srovnávala. Hlavně z toho důvodu, že jsem předpokládala, že to je to, co kluci chtějí, a bála jsem se, že to úplně nedokážu naplnit. Styděla jsem se a můj první přítel po mě chtěl nějaký praktiky, co jsem viděla v pornu, ale vlastně jsem je neuměla nebo nechtěla dělat. A cítila jsem se z toho špatně.“*

*„Člověk asi i má nějaký pochybnosti o vlastním těle. Taky jsem třeba viděla, jak v tom pornu něco dělají a já si říkala: „tohle by se mi asi nelíbilo, kdyby mi to někdo dělal“ a myslela jsem si, že je se mnou něco špatně.“ (**Kappa**)*

Ióta vnímala tlak na svůj sexuální výkon převážně v oblasti provozování felace, což se negativně odrazilo na jejím sebepojetí. Respondentka **Ró** pociťovala tísnivé pocity z důvodu, že se obávala, aby její sexuální uspokojení nebylo oproti sexuálnímu uspokojení pornohereček pro jejího partnera *„příliš náročné“*. Současně **Ró** skrze pornografii cítila potřebu nemít na těle žádné ochlupení.

→ Nadměrné sledování

Delta a **Ró** sdílejí, že v určitém období svého života pornografii sledovaly více, než bylo dle jejich názorů vhodné.

Ró vnímá hlavní problém svého nadměrného sledování pornografie v rozsahu stráveného času. *„V dobách, kdy jsem neměla sexuální život s partnerem, jsem nad pornem trávila mnoho času a koukala jsem se na něj i několikrát denně. Často jsem se kvůli tomu příliš nevyspala.“*

→ Zhnusení

Ióta popisuje, že po zhlédnutí určitých typů sexuálně explicitního obsahu prožívala stavy zhnusení. Jednalo se převážně o zoofilní nebo koprofilní materiál.

POZITIVNÍ DOPADY

→ Zdroj základních informací

Jak již bylo zmíněné v první kategorii, pornografie respondentkám poskytla náhled na základní principy průběhu pohlavního styku.

„Takže pro mě to bylo fakt takový první setkání a zjištění „ano, mají penis mezi nohama“ a ano „zasouvá se to tam, takhle díra je správná.“ (Beta)

Pro *Lambdu* jakožto homosexuální ženu byla pornografie alespoň minimálně přínosná v rámci zjišťování okolností milostného aktu dvou žen.

Pro *Deltu* byly informace získané skrze pornografii též alespoň částečně užitečné, převážně při psychické přípravě k prvnímu pohlavnímu styku. *„Určitě. Přece jen mi to pořád dalo ten základ povědomí, co se v sexu vlastně dělá. Aspoň pro můj pocit jsem se na to mohla trochu připravit a nakoukat, co bych měla asi dělat, což mi v nějaký míře pomohlo snížit ty obavy z neznáma.“*

→ Inspirace a rozšíření obzorů

Polovina respondentek uvedlo, že skrze pornografii získává inspiraci k nových sexuálním polohám, sexuálních praktikách nebo například používání lubrikačního gelu. Zároveň pomocí pornografie respondentky získávají informace o méně obvyklých způsobech sexuálních zážitků.

→ Sebeuspokojování

Sebeuspokojování a sexuální vzrušení pojmenovala v rámci pozitivních účinků pornografie pouze respondentka *Delta*.

→ Rekrece a zábava

Pro *Betu*, *Lambdu* a *Iótu* a může pornografie naplňovat rekreační a zábavnou funkci. *Ióta* uvádí, že díky pornografii našla společné téma na komunikaci se svými chlapeckými spolužáky na základní škole.

→ Pochopení představ

Kappa popisuje svou zkušenost, kdy ji pornografie jaksi skrze negativní vzor představila, jaký způsob pohlavního styku dle **Kappy** není správný. Současně **Kappa** došla k pochopení určitých sexuálních představ, které muži i ženy díky pornografii mohou mít. „A i jsem si potom vlastně uvědomila, co je na tom sexu zobrazeným v pornografii špatně a jak by to v realitě fungovat nemělo. Taky mi to pomohlo pochopit, z čemu pramenějí různé věci z našeho života, třeba ty očekávání a představy.“

VO4: Kde ze své zkušenosti vidí studentky deficit v oblasti sexuální výchovy v rámci školní výuky?

Poslední kategorie výsledků kvalitativního výzkumného šetření se soustředí na studentkami vnímané deficity v oblasti sexuální výchovy na základě jejich vlastní zkušenosti z prostředí vzdělávací instituce. Z důvodu menšího rozsahu není kategorie dále dělena na dílčí podkategorie, pouze na jednotlivé kódy.

→ Prevence nežádoucích jevů

Ačkoliv **Beta**, **Lambda** a **Ró** uznávají, že prevence nežádoucích jevů spojených se sexuálním chováním je velmi důležitá a měla by se dále sdílet s dospívajícími, věří, že ji aktuální školní systém poměrně kvalitně zastává. **Ró** se dokonce domnívá, že často je to jediné téma, které v rámci školní sexuální výchovy zaznívá.

Naopak **Kappa** jakožto bývalá žákyně církevního gymnázia popisuje svou zkušenost se sexuální výchovou ve všech směrech jako nedostatečnou, a tudíž věří, že by se na edukaci o metodách antikoncepce či pohlavně přenosných nemocech měl klást větší důraz.

→ Průběh pohlavního styku

Dvě (**Beta**, **Lambda**) respondentky říkají, že by bylo vhodné, aby sexuální výchova v prostředí školy zahrnovala i popis samotného průběhu pohlavního styku, jelikož dle jejich mínění právě za tímto důvodem velká část žáků vyhledává pornografii.

„protože pak končíme u toho, že se díváme na porno, abychom zjistili, jak sex vlastně vypadá, když k tomu jako dojde. Nebo pogooglíme, jak co vypadá, jak se co dělá, a vyskočí na tebe porno nebo nějaký “super“ články, kde se dozvíš fakt “super“ věci. Takže zaměřit se na ty věci jako takový, jak fakt probíhají a nejen na tu prevenci.“ (**Lambda**)

→ Sexuální konsens

Další respondentky se zaměřují na nedostatečně zmiňované téma sexuálního konsensu. **Delta** podotýká, že by dle jejího názoru mohly být užitečné i konkrétní ukázky, jakým způsobem může jedinec asertivně odmítnout účast na sexuálním zážitku. „*Zdůraznit, že sex by měl být vždycky na základě souhlasu a touhy obou dvou, že člověk může vždycky odmítnout a třeba i říct konkrétně, jakým způsobem se dá odmítnout.*“

Kappa dále říká: „*Ale určitě třeba to rozebrat o tom sexu, zdůraznit komunikaci, že je v pořádku říct „ne“, „chci to jinak.*“

→ Svoboda vlastního rozhodnutí

Delta a **Kappa** promluvily též o jakési svobodě vlastního rozhodnutí či preferencí ve osobní sexuální realizaci. **Delta** popisuje důležitost zdůraznění, že lidé mohou zachovávat odlišné sexuální postoje a touhy. „*Hlavně to, že jsou v pořádku všemožný postoje k sexu (který nikomu neublíží a jsou bezpečný), co kdo může mít. Že je ok, když někdo chce mít sex každý den, jinej jednou za měsíc a poslední třeba vůbec.*“

Kappa v tomto kontextu zmiňuje respekt ze strany vyučujících ke svobodě rozhodnutí dospívajících ohledně věku či situace svého prvního pohlavního styku. **Kappa** má ze své církevně zaměřené střední školy zkušenost, kdy vyučující moralizovaly sexuální životy nemanželských párů, a tudíž učily žáky, že jediná správná cesta je čekat se sexuálními zkušenostmi až po svatebním obřadu.

→ Rizika sledování pornografie

Beta, **Lambda**, **Delta** i **Ióta** v rámci školní sexuální výchovy postrádaly jakoukoli zmínku o pornografii. Ačkoliv se **Beta** obává, že by pedagogům ujištění v tom, že pornografie nezobrazuje běžný pohlavní sex, nevěřila, všechny tři respondentky si myslí, že by tato skutečnost v rámci sexuální výchovy měla být alespoň zmíněna, a to nejlépe s konkrétními příklady.

„*Vzhledem k tomu, že nám porno vždycky všichni zakazovali a říkali nám, jak je to špatný, ale už neřekli něco víc. Tak by bylo dobrý, ty žáky s tím nějak seznámit, říct jim, že je na tom internetu existuje, že se to jako děje, ale že tomu nemaj přikládat takovou váhu před tím, než maj ten první pohlavní styk, že to tak prostě nefunguje. Aby jako věděli, že všechno, co se tam děje, je nahrany a v realitě se to třeba ani nestane.*“ (**Lambda**)

Delta a **Ióta** zároveň doplňují, že by bylo hodno věnovat se i rizikům či potenciálním dopadům nadměrného sledování pornografie.

4.6 Diskuze

Výzkumným cílem kvalitativního výzkumného šetření je vysvětlit úlohu pornografie v procesu vědomého získávání informací o pohlavním styku u studentek vysokých škol. Pro naplnění cíle byly vytvořeny čtyři výzkumné otázky, se kterými korespondují kategorie, do nichž byla získaná data organizována.

VO1: Jaký druh informací studentky z pornografie získaly?

První výzkumná otázka zkoumala, jaké informace studentky v pornografickém obsahu získaly. Jedná se tedy o výsek sexuální socializace – nabývání vědomostí. Tato kategorie následně rozdělena do tří subkategorií: Období dospívání, Období mladé dospělosti a Přínos informací.

V *období dospívání* nejvíce studentek skrze pornografii zjistilo, jaký je konkrétní **průběh pohlavního styku**. Tento závěr je shodný se systematickou recenzí zkoumající učení skrze pornografii (Litsou et al., 2020, online). Studentky zajímalo, jak vypadají mužské genitálie, co mají dělat při orálním sexu, jak vypadá mechanismus penetrace nebo jak se mají tvářit. Dvě respondentky však uznávají, že získat tyto informace nebylo jejich záměrem, nýbrž pornografii sledovaly společně s vrstevníky pro pobavení se. Studentky též pomocí pornografie objevovaly způsoby **provádění masturbace**, a to jak u osob ženského, tak i mužského pohlaví. Dvě studentky v první fázi sledování pornografie též prozkoumávaly **své sexuální preference** ohledně milostných partnerů, nebo i konkrétních praktik.

V *období mladé dospělosti* z pornografie získává nějaké informace jen polovina respondentek. Pravděpodobně jelikož v tomto období života již ženy mají většinou vědomosti o samotném průběhu pohlavního styku, informace získané z pornografie jim slouží hlavně pro **inspiraci**. Ženy z pornografie získávají tipy na provádění orálního styku, různé sexuální praktiky či techniky a sexuální polohy. Jedna respondentka si též pomocí pornografie **rozšiřuje obzory** ohledně méně běžných typů pohlavního styku (např. skupinový sex), se kterými sama nemá zkušenost.

Zhodnotit *přínosnost* informací získaných z pornografického obsahu není snadné. Ačkoliv si všechny respondentky uvědomují kontrast mezi pornografickým sexem a sexem v reálném životě, shodují se v tom, že jim pornografie poskytla alespoň **základní povědomí** o tom, jak vypadá pohlavní styk. Tyto znalosti se většina respondentek nenaučila ani v rámci školní sexuální výuky, ani v rodinném prostředí. Většina respondentek však vypovědělo, že jim kvůli pornografii vznikla jakási **iluze**

připravenosti, kdy se studentky ve svém brzkém věku domnívaly, že vědí, co mohou očekávat, a že jejich první pohlavní styk bude probíhat stejně jako v pornografii, čemuž tak poté v realitě nebylo. Na základě této skutečnosti lze vyvozovat, že pornografie není ideální způsob získávání informací o pohlavním styku v době, kdy jedinec nemá žádné sexuální zkušenosti s druhým partnerem. Naopak v období mladé dospělosti, kdy jedinci již mají vlastní milostné zážitky, které mohou s pornografií porovnávat, se nemusí nutně jednat o problém.

VO2: Jaké sexuální scénáře ve vztahu k ženské roli studentky v pornografii vnímají?

Druhá kategorie zkoumala subjektivně vnímané ženské sexuální scénáře zobrazené v pornografii. Zabývala se poznáváním sexuálních představ či postojů, které pornografie studentkám skýtala. Kategorie se skládá ze dvou podkategorií: Ideál tělesné postavy žen a Sexuální scénář ženského chování.

Dvě respondentky v pornografii nenalézají jednotný *ideál ženského těla*, ve shodě s Rothman (2021, online) říkají, že pornoherčky zastupují všemožné typy tělesné konstituce, a tudíž věří v **absenci ideálu** v pornografii. Polovina respondentek se domnívá, že pornografický ideál tělesné postavy je **odrazem ideálu společnosti**. S tímto zdůvodněním pravděpodobně souvisí to, že dle respondentek lze pozorovat opakující se vzor pouze v **mainstreamové** pornografii. Lze odvozovat, že mainstreamová (neboli hlavní, běžná) pornografie je odvozena od tužeb a preferencí většinové společenské skupiny. Co se týká konkrétních charakteristik samotného ideálu ženského těla, studentky popisují **štíhlou postavu** s variací většího poprsí či oblého pozadí. Studentky též upozorňují na znaky **umělosti** na tělech pornoherček. Plastické či estetické úpravy se dle nich týkají vlasů, make-upu, rtů, poprsí nebo ženských genitálií. V neposlední řadě respondentky v pornografii vnímají **absenci ochlupení** ženských těl.

V rámci vnímaných *sexuálních scénářů ženského chování* v pornografii studentky popisovaly **redukovanou úvodní část pohlavního styku** zvanou předehra. Ženy v pornografii jsou dle jedné respondentky “instantně“ vzrušené bez jakékoli snahy partnera. Studentky si však zdánlivě paradoxně k předešlému tématu všímají jakési **exaltované felace**, což značí přemrštěný, výstřední a divoký způsob ústní stimulace mužského pohlavního údu. Studentky zdůrazňovaly též přehnané, okázalé a **grandiózní vzdychání** pornoherček spolu s užíváním, dle jedné respondentky, nevhodných přezdívek vůči svým partnerům. Respondentky dále popisují **submisivitu** žen v pornografii, jejich podřízenost mužskému jedinci. Dle studentek pornoherci oproti

realitě **nedostatečně komunikují** ohledně průběhu pohlavního styku, například ohledně změny sexuální polohy nebo rad k efektivnějšímu uspokojování. V rámci **postojové otevřenosti** pornoherečky dle respondentek nikdy neodmítají pohlavní styk nebo konkrétní praktiku. Dvě respondentky popisují **problematičnost konsenzu**, kdy jediné případy ženského odmítnutí pohlavního styku v pornografii končí inscenací znásilnění.

Pornografie tedy utváří sexuální scénář ženy, která má silné sexuální libido, aktivně a radostně provádí veškeré sexuální praktiky či techniky, hlasitě vyjadřuje své pocity spokojenosti, přijímá vše, co po ní muž požaduje, a pokud nějakou výzvu odmítne, je k tomu dovedena násilím.

VO3: Jaké jsou subjektivně vnímané dopady sledování pornografie?

Třetí kategorie se zabývá tím, jaké dopady či účinky pornografie na sobě respondentky pociťovaly či pociťují. Jednotlivé vnímané dopady byly rozřazeny do podkategorií: Negativní dopady, Pozitivní dopady.

Všechny respondentky mezi *negativní dopady* sledování pornografie řadí vzniklá **očekávání** ohledně prvního pohlavního styku. Respondentky vyjadřují, že cítily zároveň obavy z toho, že budou muset scénáře pornografické ženy naplňovat. Jedna respondentka naopak popisuje zklamání po prvním pohlavním styku, jelikož očekávala dynamičnost průběhu podle vzoru pornografického videa.

Zásadní téma negativních dopadů bylo vnímání dopadů pornografie na **sebepojetí** respondentek. Většina respondentek popisuje, že se s pornoherečkami porovnávaly po vzhledové i činnostní rovině. Respondentky pociťovaly tlak, aby prováděly konkrétní praktiky, jedna respondentka dokonce byla dotlačována ze strany svého partnera k určitým aktivitám. Další respondentka se obávala, zda není proces jejího sexuálního uspokojení pro jejího partnera příliš náročný.

Dvě respondentky přiznávají, že mají zkušenost s **nadměrným sledováním** pornografie, kdy touto aktivitou trávily více času než by si samy přály. Jiná respondentka kvůli zhlédnutí parafileálních sexuálně explicitních videí zažívala pocity **zhnusení**.

Hlavní *pozitivní přínos* sledování pornografie studentky vidí v **získání základních informací** o mechanismu pohlavního styku. Polovina respondentek též uvádí **inspiraci a rozšíření obzorů** ohledně sexuálních praktik, technik či pomůcek. Respondentky dále zmiňují **sebeuspokojování** či **rekreační a zábavnou** funkci pornografie. Jedna respondentka například díky pornografii objevila nové téma na vedení dialogů se svými

spolužáky na základní škole. Další respondentka reflektuje, že ji pornografie pomohla **pochopit představy**, které muži i ženy mohou v rámci sexuálního chování uchovávat.

VO4: Kde ze své zkušenosti vidí studentky deficit v oblasti sexuální výchovy v rámci školné výuky?

Čtvrtá kategorie zkoumala, jaké nedostatky sexuální výchovy respondentky ze své vlastní zkušenosti pociťují. Ačkoliv tři respondentky popisují, že **prevence rizikového sexuálního chování** je kvalitně zajišťováno, jedna respondentka vzhledem k historii studia na církevním gymnáziu v této oblasti vzdělávána nebyla a zdůrazňuje její důležitost.

Dvě respondentky vnímají jako žádoucí, aby školní výuka zahrnovala i popis **průběhu pohlavního styku**, a to proto, že z důvodu této absence jsou jedinci motivováni vyhledat pornografický obsah přinášející často nerealistické představy. Respondentky též zmiňovaly nedostatečné věnování se tématu **sexuálního konsenzu**, jedna respondentka vnímá jako vhodné uvést v rámci sexuální výchovy i konkrétní způsoby asertivního odmítnutí. Dále studentky zmiňují důležitost představení **svobody vlastního rozhodnutí** či postoje vůči vlastní sexuální realizaci. Říkají, že by žáci měli být vedeni k přijetí skutečnosti, že každý jedinec má jiné sexuální preference, touhy a představy o prožití svého prvního pohlavního styku. Co se týká pornografie, studentky věří, že by učitelé měli žáky vzdělávat i v tématu **rizik spojených se sledováním pornografie**, a to jak v oblasti nerealistických očekáváních, tak i potenciálním dopadům nadměrného sledování pornografie.

Limity a podněty pro další vědecké zkoumání

Mezi limity tohoto kvalitativního výzkumného šetření lze zařadit nízký počet (6) respondentů. Zároveň je třeba zkoumat vnímané sexuální scénáře a jejich potenciální dopady u jedinců všech pohlaví, avšak tato práce se z důvodu rozsahu zaměřuje pouze na ženami vnímané sexuální scénáře ženské role. Pro další průzkumy je žádoucí zaměřit se i na ženami vnímané sexuální scénáře mužské role a komplementární témata z mužského úhlu pohledu.

Jako další limit lze považovat méně komplexní soustředění se na možnosti inovace sexuální výchovy v rámci školní výuky. Ačkoliv i tato práce přináší určité podněty ke zvážení pro obnovu a rozšíření programu sexuální výchovy, je potřeba dalšího zkoumání.

Závěr

Cílem teoretické části bakalářské práce je vymezení pornografie jakožto kulturního jevu, který se podílí na socializaci jejích sledovatelů. Ačkoliv se může zdát, že sexualita je čistě biologicky pudová záležitost, první kapitola přibližuje sociálně konstruktivistický přístup ve vztahu k sexualitě, kdy je za pomoci teorie sexuálních scénářů vnímána jako výsledek společenského působení. V rámci této teorie je v bakalářské práci popsán obecný socializační proces jedince se zdůrazněním výseku vztahujícího se k sexualitě. Současně je věnována pozornost vymezení odlišnosti sexuální výchovy od sexuální socializace.

Druhá kapitola definuje pornografický obsah a uvádí stručný přehled historických nálezů, které lze též interpretovat jako pornografické. Pornografie je v tomto smyslu chápána jako jev přirozeně vznikající v okolnostech povahy dobové společnosti. V současné postmoderní společnosti je nejvíce rozšířená pornografie v online podobě. Bakalářská práce popisuje online pornografii společně s charakteristikou jejího obsahu, motivů jejího sledování a potenciálních účinků.

Empirická část bakalářské práce se skládá z kvantitativního i kvalitativního výzkumného šetření. Kvantitativní výzkumné šetření bylo formováno za cílem popisu zkušeností vysokoškolských studentů se sledováním pornografie a její úloze v procesu vědomého získávání informací o pohlavním styku. Jako technika kvantitativního výzkumného šetření byl zvolen online dotazník vlastní konstrukce. Dotazník celkem vyplnilo 835 studentů mužského i ženského pohlaví.

Z analýzy dat vyplývá, že zhruba polovina respondentů skrze pornografii získala informace o pohlavním styku v době dospívání, naopak v jejich aktuálním období mladé dospělosti informace z pornografie získává necelá čtvrtina. Průměrný věk prvního zhlédnutí pornografie je 13 let, avšak věk počátku pravidelného sledování pornografie je průměrně o 2 roky později (u těch jedinců, kteří pornografii začali pravidelně sledovat). V otázce přínosnosti informací byla pornografie celkově hodnocena na 4. místě. Nejčastější důvody sledování pornografie jsou sebeuspokojování, zvědavost a na třetím místě je získání informací. Z výsledků též vychází, že ženy častěji než muži sledovaly pornografii za cílem získání informací a inspirování se.

Kvalitativní data byla získána prostřednictvím polostrukturovaných interview s šesti studentkami, jež skrze pornografii nabyly informace o pohlavním styku. Cílem kvalitativního výzkumného šetření bylo vysvětlit úlohu pornografie v procesu vědomého získávání informací o pohlavním styku u studentek vysokých škol. Studentky popisovaly,

že v období dospívání z pornografie získaly především informace o průběhu pohlavního styku, o způsobu masturbace či objevovaly své sexuální preference. V aktuální době se studentky prostřednictvím pornografie spíše inspiroují. Respondentky též popisovaly jejich subjektivně vnímané sexuální scénáře žen v pornografii a dopad těchto vzniklých očekávání na jejich vlastní představy o pohlavním styku či o sobě samých. Současně respondentky popisovaly i pozitivní účinky pornografie, mezi které lze řadit například již zmíněnou inspiraci a pochopení mechanismu pohlavního styku, dále zábavu, rekreaci či sebeuspokojování. V poslední části studentky navrhovaly, jaká témata by byla hodna zařadit do výuky sexuální výchovy.

Lze zhodnotit, že pornografie je jedním z hlavních zdrojů sexuálních informací a tedy jedním z hlavních činitelů sexuální socializace, a to obzvláště v období dospívání. Pornografie se na základě responzí podílí na utváření interpersonálních sexuálních scénářů. Pornografie může mít dopad na očekávání spjatá s prvním pohlavním stykem, představy o průběhu pohlavního styku, sexuální vědomosti i jiné okolnosti sexuality jedince.

Ačkoliv pornografie tvoří velmi specifické prostředí pro získávání poznatků o pohlavním styku, touto a dalšími pracemi se otevírá diskuze, zda by v současné době měly být potenciální vlivy pornografie vyvažovány cílevědomým působením sexuální výchovy za cílem minimalizace rizik plynoucích z vědomého nabývání sexuálních vědomostí z obsahu, jehož hlavním cílem je aktivovat sexuální vzrušení. Bakalářské práce nabízí výchozí podněty pro možnou inovaci témat a obsahu sexuální výchovy.

Ačkoliv je třeba dalších výzkumných šetření kvantitativního, ale i kvalitativního charakteru na území České republiky, a to ať už za cílem popsání rizik sledování pornografie, používaných zdrojů sexuálních informací a dále především nedostatků a možnostech inovace sexuální výchovy v rámci školní výuky, tato bakalářská práce přináší alespoň základní orientaci v těchto oblastech. Lze doufat v navazující prohlubování odborných vědomostí a jejich aplikaci mezi širokou veřejností.

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Schéma kvantitativního průzkumu	31
Tabulka č. 2: Respondenti kvantitativního průzkumu.....	35
Tabulka č. 3: Důvody sledování pornografie	40
Tabulka č. 4: Schéma kvalitativního průzkumu	46
Tabulka č. 5: Respondenti kvalitativního průzkumu.....	49

Seznam grafů

Graf č. 1: Věk respondentů kvantitativního průzkumu	35
Graf č. 2: Zdroje informací o pohlavním styku v dospívání	36
Graf č. 3: Zdroje informací o pohlavním styku v době studia	37
Graf č. 4: Nápomocnost zdrojů	38
Graf č. 5: Věk prvního zhlédnutí pornografie	39
Graf č. 6: Věk počátku pravidelného sledování pornografie.....	39

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Schéma první kategorie tematické analýzy.....	51
Obrázek č. 2: Schéma druhé kategorie tematické analýzy	56
Obrázek č. 3: Schéma třetí kategorie tematické analýzy.....	62

Zdroje

2021 Year in Review – Pornhub Insights. *Pornhub* [online]. 2021 [cit. 2022-03-30]. Available from: <https://www.pornhub.com/insights/yir-2021>.

ASHTON, Sarah, MCDONALD, Karalyn and Maggie KIRKMAN. What does ‘pornography’ mean in the digital age? Revisiting a definition for social science researchers. *Porn Studies* [online]. United Kingdom: Routledge, 2019, vol. 6, no. 2, pp. 144-168 [cit. 2022-04-02]. DOI: 10.1080/23268743.2018.1544096. Available from: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/23268743.2018.1544096?journalCode=rprn20>.

BANDURA, Albert, ROSS, Dorothea and ROSS, Sheila A. Imitation of film-mediated aggressive models. *The Journal of Abnormal and Social Psychology* [online]. Washington, D.C.: American Psychological Association, 1963, vol. 66, no. 1, pp. 3-11 [cit. 2022-05-14]. DOI: 10.1037/h0048687. Available from: <https://www.uky.edu/~eushe2/Bandura/Bandura1963JASP.pdf>.

BĚLÍK, Václav. *Tvorba odborné práce: určeno studentům sociálních oborů*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2009. ISBN 978-80-7041-503-0.

BERGER, Peter L., LUCKMANN, Thomas. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999. ISBN 80-85959-46-1.

BORNEMAN, Ernest. *Encyklopedie sexuality*. Praha: Victoria Publishing, 1993. ISBN 80-85605-17-1.

BÓTHE, Beáta et al. Why do people watch pornography? The motivational basis of pornography use. *Psychology of Addictive Behaviors* [online]. Washington, D.C.: American Psychological Association, vol. 35, no. 2, pp. 172-186 [cit. 2022-04-03].

DOI: 10.1037/adb0000603. Available from:
<https://doi.apa.org/doiLanding?doi=10.1037%2Fadb0000603>.

BRAUN, Virginia and Victoria CLARKE. Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology* [online]. 2006, vol. 3, no. 2, pp. 77-101 [cit. 2022-05-20]. DOI: 10.1191/1478088706qp063oa. Available from: https://www.researchgate.net/publication/235356393_Using_thematic_analysis_in_psychology.

BRIDGES, Ana J. Aggression and Sexual Behavior in Best-Selling Pornography Videos: A Content Analysis Update. *Violence Against Women* [online]. 2010, vol. 16, no. 10, pp. 1065-1085 [cit. 2022-04-03]. DOI: 10.1177/1077801210382866. Available from: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1077801210382866>.

BUCHHOLZ, Katharina. Infographic: How Much of the Internet Consists of Porn? *Statista* [online]. 2019 [cit. 2022-04-02]. Available from: <https://www.statista.com/chart/16959/share-of-the-internet-that-is-porn/>

COOPER, AL et al. Online Sexual Activity: An Examination of Potentially Problematic Behaviors. *Sexual Addiction & Compulsivity* [online]. UK: Routledge, 2004, vol. 11, no. 3, pp. 129-143 [cit. 2022-04-02]. DOI: 10.1080/10720160490882642. Available from: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10720160490882642?scroll=top&needAccess=true>.

ČESKÁ STŘEDOŠKOLSKÁ UNIE, Z.S. *Zpráva z průzkumu – sexuální výchova na středních školách* [online]. Praha: Česká středoškolská unie, z.s., 2020 [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://stredoskolskaunie.cz/wp-content/uploads/2020/11/Zprava-z-pruzkumu-sexualni-vychova-na-strednich-skolach.pdf>.

Daily social media usage worldwide. *Statista* [online]. 2022 [cit. 2022-02-15]. Available from: <https://www.statista.com/statistics/433871/daily-social-media-usage-worldwide/>.

DELAMATER, John D., HYDE, Janet Shibley. Essentialism vs. social constructionism in the study of human sexuality. *Journal of Sex Research* [online]. 1998, Vol. 35, pp. 10-17. [cit. 2021-12-21] DOI: 10.1080/00224499809551913 Available from: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00224499809551913>.

Digital 2021: Global Overview Report. *DataReportal* [online]. 2021 [cit. 2022-02-15]. Available from: <https://datareportal.com/reports/digital-2021-global-overview-report>.

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 4., nezměněné vydání. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1966-8.

DWULIT, Aleksandra Diana, RZYMSKI, Piotr. The Potential Associations of Pornography Use with Sexual Dysfunctions: An Integrative Literature Review of Observational Studies. *Journal of Clinical Medicine* [online]. Basel: MDPI, 2019, vol. 8, no. 7, 914. [cit. 2022-04-02]. DOI: 10.3390/jcm8070914. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6679165/>.

ERIKSON, Erik H. *Dětství a společnost*. Praha: Argo, 2002. ISBN 80-7203-380-8.

ESPLIN, Charlotte R. What Motives Drive Pornography Use? *The Family Journal* [online]. Thousand Oaks: SAGE Publishing, 2020, vol. 29, no. 2, pp. 161-174 [cit. 2022-04-03]. DOI:10.1177/1066480720956640. Available from: https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1066480720956640?casa_token=S5oDOot5LsYAAAAA%3A0SrHFYEjJw8C_seIDbH9M5Rdn3KiMrRUs2kOx7xpJcGoI3SvJPBHcNa55slgbSQQgUWFLzIxQShWGg.

FAFEJTA, Martin. *Úvod do sociologie: pohlaví a sexuality*. Věrovany: J. Piszkiwicz, 2004. ISBN 80-86768-06-6.

FAFEJTA, Martin. *Sexualita a sexuální identita: sociální povaha přirozenosti*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1030-6.

FERJENČÍK, Ján. *Úvod do metodologie psychologického výzkumu: jak zkoumat lidskou duši*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-367-6.

FIALOVÁ, Ludmila. UNIVERZITA KARLOVA. *Body image jako součást sebepojetí člověka*. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0173-7.

FITZGERALD, Kathleen J., GROSSMAN, Kandice L. *Sociology of Sexualities* [online]. Thousand Oaks: SAGE Publications, 2020 [cit. 2022-02-09]. ISBN 9781544370675. Available from: https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=wITqDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT15&ots=XmAJ3m_XNb&sig=xfszbBdCRW2z02VdBUh9ZoZzig0&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false.

FOUCAULT, Michel. *Vůle k věděni*. Praha: Herrmann, 1999. ISBN: 80-238-5090-3

FROMM, Erich. *Umění milovat*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0806-8.

GAGNON, John H. Sexual scripts: Permanence and change. *Archives of Sexual Behavior* [online]. 1986, Vol. 15, no. 2, pp. 97-120. [cit. 2021-12-21] DOI: 10.1007/BF01542219. Available from: https://is.muni.cz/el/1423/jaro2016/PSY109/um/62130424/Simon___Gagnon___Sexual_Scripts.pdf.

GAGNON, John H., SIMON, William. *Sexual Conduct: The Social Sources of Human Sexuality* [online] 2nd Edition. New York: Routledge, 2017. [cit. 2021-12-21]. ISBN 9780202306643 Available from: https://books.google.cz/books?id=WiAxDwAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=cs&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2., rozš. české vyd. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0.

GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. Praha: Argo, 1999. ISBN 80-7203-124-4.

GOODSON, Patricia, MCCORMICK, Deborah and Alexandra EVANS. Searching for Sexually Explicit Materials on the Internet: An Exploratory Study of College Students' *Behavior and Attitudes*. *Archives of Sexual Behaviour* [online]. Springer Science+Business Media, 2001, vol. 30, pp. 101-118 [cit. 2022-04-03]. DOI: 10.1023/A:1002724116437. Available from: <https://link.springer.com/article/10.1023/A:1002724116437>.

GŘIVNA, Tomáš. Pornografie. In: HENDRYCH, Dušan a kol. *Právnícký slovník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-059-1.

HARKNESS, Emily L., MULLAN, Barbara and Alex BLASZCZYNSKI. Association between pornography use and sexual risk behaviors in adult consumers: a systematic review. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking* [online]. New York: Mary Ann Liebert, Inc., 2015, vol, 18, no. 2, pp. 59-71. [cit. 2022-04-04]. DOI: 10.1089/cyber.2014.0343. Available from: https://www.researchgate.net/publication/270961955_Association_Between_Pornography_Use_and_Sexual_Risk_Behaviors_in_Adult_Consumers_A_Systematic_Review.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.

HEWSTONE, Miles a Wolfgang STROEBE. *Sociální psychologie: moderní učebnice sociální psychologie*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-092-5.

CHMELÍK, Jan. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-739-6.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-2690.

JERMAN, Petra, CONSTANTINE, Norman A. Demographic and psychological predictors of parent-adolescent communication about sex: a representative statewide analysis. *Journal of youth and adolescence* [online]. Berlin: Springer Science, 2010, vol, 39, no. 10, pp. 1164-1174 [cit. 2022-02-15]. DOI: 10.1007/s10964-010-9546-1. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2917005/>.

KIRBY, Mike. Pornography and its impact on the sexual health of men. In: *Wiley Clinical Healthcare Hub* [online]. 2021 [cit. 2022-02-05]. Available from: <https://wchh.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/tre.791>.

KOŽEŠNÍK, Jaroslav et al. *Ilustrovaný encyklopedický slovník*. II. díl J-Pri. Praha: Academia, 1981.

KUBICEK, Katrina. In the Dark: Young Men's Stories of Sexual Initiation in the Absence of Relevant Sexual Health Information. *Health Education & Behavior* [online]. Thousand Oaks: Sage Publications, 2010, vol. 37, no. 2, pp. 243-263 [cit. 2022-04-03]. DOI: 10.1177/1090198109339993. Available from: https://www.researchgate.net/publication/26338094_In_the_Dark_Young_Men's_Stories_of_Sexual_Initiation_in_the_Absence_of_Relevant_Sexual_Health_Information.

LEWCZUK, Karol, WÓJCIK, Adrian and Mateusz GOLA. Increase in the Prevalence of Online Pornography Use: Objective Data Analysis from the Period Between 2004 and 2016 in Poland. *Archives of Sexual Behaviour* [online]. Springer Science+Business Media, 2022, vol. 51, pp. 1157-1171 [cit. 2022-04-02]. DOI: 10.1007/s10508-021-02090-w. Available from: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10508-021-02090-w>.

LI, Qiuyue and Michael R. DAVEY. Pornography as a Source of Sex Information for College Students in Fraternities and Sororities. *Journal of Health Education* [online]. 1996, vol. 27, no. 3, pp. 165-169 [cit. 2022-04-03]. DOI: 10.1080/10556699.1996.10603189. Available from: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10556699.1996.10603189>.

LIEW, Jesicca. Venus Figurine. In: *World History Encyclopedia* [online]. 2017 [cit. 2022-04-02]. Available from: https://www.worldhistory.org/Venus_Figurine/.

LIŠKOVÁ, Kateřina. *Hodné holky se dívají jinak: feminismus a pornografie*. Praha: Sociologické nakladatelství; Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-7419-022-3.

LITSOU, Katerina et al. Learning from pornography: results of a mixed methods systematic review. *Sex Education* [online]. Routledge, 2021, vol. 21, no. 2, pp. 236-252 [cit. 2022-04-03]. DOI: 10.1080/14681811.2020.1786362. Available from: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14681811.2020.1786362>.

LOVE, Todd et al. Neuroscience of Internet Pornography Addiction: A Review and Update. *Behavioral sciences* [online]. 2015, vol. 5, no. 3, pp. 388–433 [cit. 2022-02-05]. DOI: 10.3390/bs5030388. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4600144/>

MALKI, Kinda et al. Frequency of Pornography Use and Sexual Health Outcomes in Sweden: Analysis of a National Probability Survey. *The Journal of Sexual Medicine* [online]. Netherlands: Elsevier, 2021, pp. 1735-1751 [cit. 2022-04-02]. DOI: 10.1016/j.jsxm.2021.08.003. Available from: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34526247/>.

MARSHALL, Ethan A., MILLER, Holly A. and BOUFFARD, Jeffrey A. Bridging the theoretical gap: Using sexual script theory to explain the relationship between pornography use and sexual coercion. *Journal of Interpersonal Violence* [online]. 2018. Vol. 36, no. 9-10. [cit. 2022-01-05] DOI: 10.1177/0886260518795170. Available from: https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0886260518795170?url_ver=Z39.88-2003&rfr_id=ori:rid:crossref.org&rfr_dat=cr_pub%20%20pubmed.

MILLER, Dan J. et al. Pornography use and sexism among heterosexual men. *Communication Research Reports* [online]. Routledge, 2020, vol. 37, no. 3, pp. 11-

121 [cit. 2022-04-02]. DOI: 10.1080/08824096.2020.1777396. Available from: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/08824096.2020.1777396>.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Doporučení MŠMT k realizaci sexuální výchovy v základních školách* [online]. 2010 [cit. 2022-03-16]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/doporučení-msmt-k-realizaci-sexualni-vychovy-v-zakladnich>.

MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1362-4.

MULLER, Mary Margaret. *Jak ochránit děti před pornografií na internetu*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0694-1.

PARISH, Tracy. Burnet studies shed light on sexual behaviour of teenagers. *Burnet Institute* [online]. 2014 [cit. 2022-03-14]. Available from: https://www.burnet.edu.au/news/435_burnet_studies_shed_light_on_sexual_behaviour_of_teenagers.

PARK, Brian Y. et al. Is Internet Pornography Causing Sexual Dysfunctions? A Review with Clinical Reports. *Behavioral sciences* [online]. 2016, vol. 6, no. 3 [cit. 2022-04-04]. DOI: 10.3390/bs6030017. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5039517/>

PASLAKIS, Georgios, ACTIS, Carlos Chiclana and Gemma MESTRE-BACH. Associations between pornography exposure, body image and sexual body image: A systematic review. *Journal of Health Psychology* [online]. Sage Publications, 2022, vol. 27, no. 3, pp. 743-760 [cit. 2022-04-04]. DOI:10.1177/1359105320967085. Available from: https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1359105320967085?casa_token=iJ5XdeQ91dQAAAAA%3Aut7q0rrMRArFmbHiA4gtZK1Pa2hemZgoDXzgw_CDRn3jOJmKUPFOTnzQgUUimaS3T19LuFGKXg66vQ.

PETER, Jochen and Patti M. VALKENBURG. Processes Underlying the Effects of Adolescents' Use of Sexually Explicit Internet Material: The Role of Perceived Realism. *Communication Research* [online]. Sage Publishing, 2010, vol. 37, no. 3, pp.375-399 [cit. 2022-04-04]. DOI:10.1177/0093650210362464. Available from: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0093650210362464>.

PETER, Jochen and Patti M. VALKENBURG. Does exposure to sexually explicit Internet material increase body dissatisfaction? A longitudinal study. *Computers in Human Behavior* [online]. Elsevier, 2014, vol. 36, pp. 297-307 [cit. 2022-04-04]. DOI: 10.1016/j.chb.2014.03.071. Available from: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S074756321400199X>.

PETERSON, Gary W., BUSH, Kevin R. *Handbook of Marriage and the Family* [online]. Springer Science & Business Media, 2012 [cit. 2022-02-09]. ISBN: 9781461439868. Available from: https://books.google.cz/books?id=zC4DSSf1lhEC&printsec=frontcover&dq=Handbook+of+Marriage+and+the+Family&hl=cs&sa=X&redir_esc=y#v=onepage&q=Handbook%20of%20Marriage%20and%20the%20Family&f=false.

PLOMIN, Robert. *Kód života: jak z nás DNA dělá to, kým jsme*. V Brně: Jan Melvil Publishing, 2020. ISBN 978-80-7555-092-7.

Pornography Statistics: Who uses Porn? *SAGU* [online]. Waxahachie: 2015 [cit. 2022-04-02]. Available from: <https://www.sagu.edu/thoughthub/pornography-statistics-who-uses-pornography/>.

POTARD, Catherine, COURTOIS, Robert, RUSCH, Emmanuel. The influence of peers on risky sexual behaviour during adolescence. *The European Journal of Contraception & Reproductive Health Care* [online]. Taylor & Francis, 2008, vol. 13, no. 3, pp. 264-270, DOI: 10.1080/13625180802273530. Available from: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13625180802273530?needAccess=true>.

PŠENIČKA, Oldřich. *Sexuální výchova v rodině: radost být matkou a také otcem*. 2. dopl. vyd. Pardubice: Hnutí Rodina; Hradec Králové: ATD, 1995. ISBN 80-901524-3-0.

RAFFAELLI, Marcela, BOGENSCHNEIDER, Kare, FLOOD, Mary Fran. Parent-teen communication about sexual topics. *Journal of Family Issues* [online]. Thousand Oaks: SAGE Publishing, 1998, vol. 19, no. 3, pp. 315-333 [cit. 2022-02-15]. DOI: 10.1177/019251398019003005. Available from: https://www.researchgate.net/publication/11127139_Parent-Teen_Communication_About_Sexual_Topics.

RANDALL, Jordyn, LANGLAIS, Michael. Social Media and Adolescent Sexual Socialization. In: LYKINS, Amy D. *Encyclopedia of Sexuality and Gender* [online]. Armidale: Springer, Cham, 2020 [cit. 2022-02-08]. ISBN: 978-3-319-59531-3. Available from: https://link.springer.com/referenceworkentry/10.1007/978-3-319-59531-3_29-1?noAccess=true.

RAŠKOVÁ, Miluše. *5 otázek k sexuální výchově dětí předškolního a mladšího věku (3-11 let): informativní příručka o sexuální výchově nejen pro studenty, učitele, vychovatele a rodiče*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. ISBN 978-80-244-1737-0.

REJZEK, Jiří. *Český etymologický slovník*. Třetí vydání (druhé přepracované a rozšířené vydání). Praha: Leda, 2015. ISBN 978-80-7335-393-3.

ROTHMAN, Emily F. *Pornography and Public Health* [online]. New York: Oxford University Press, 2021. [cit. 2022-03-15]. DOI: 10.1093/oso/9780190075477.001.0001. Available from: <https://oxford.universitypressscholarship.com/view/10.1093/oso/9780190075477.001.0001/oso-9780190075477-chapter-9>.

ROTHMAN, Emily F. et al. The Prevalence of Using Pornography for Information About How to Have Sex: Findings from a Nationally Representative Survey of U.S. Adolescents and Young Adults. *Archives of Sexual Behaviour* [online]. Springer

Science+Business, 2021, vol. 50, no. 2, pp. 629-646. [cit. 2022-04-03]. DOI: 10.1007/s10508-020-01877-7. Available from: https://link.springer.com/epdf/10.1007/s10508-020-01877-7?sharing_token=JrarJirPPN3eswrdT9aWZfe4RwlQNchNByi7wbcMAY55VZJ2CEiDXRQZqgQtU5Fy8xmYXwgkgsU1EHnoy7hc0f-uro2fQsubsaEABh5s_aZVPRsyMIEY3QELyI3DGO_XhL3u1Vjheh7YkunjiYAp_Xl2tVnaD4TSZpELbw-NWp0%3D.

ŘEZÁČ, Jaroslav. *Sociální psychologie*. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-85931-48-6.

SHOR, Eran and Kimberly SEIDA. „Harder and Harder”? Is Mainstream Pornography Becoming Increasingly Violent and Do Viewers Prefer Violent Content?. *The Journal of Sex Research* [online]. 2019, vol. 56, no. 1, pp. 16-28 [cit. 2022-04-03]. DOI: 10.1080/00224499.2018.1451476. Available from: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00224499.2018.1451476>.

SHTARKSHALL, Rony A., SANTELLI, John S., HIRSCH, Jennifer S. Sex education and sexual socialization: roles for educators and parents. *Perspect Sex Reprod Health* [online]. Hoboken, New Jersey: Wiley, 2007, vol. 39, no. 2, pp. 116-9 [cit. 2022-02-15]. DOI: 10.1363/3911607. Available from: https://www.researchgate.net/publication/6270675_Sex_Education_and_Sexual_Socialization_Roles_for_Educators_and_Parents.

SPÁN, Václav. *Malé dějiny pornografie*. Praha: Adonai, 2001. ISBN 80-86500-16-0.

SPANIER, GRAHAM B. Sexual socialization: a conceptual review. *International Journal of Sociology of the Family* [online]. International Journals, 1977, vol. 7, no. 1, pp. 87-106. [cit. 2022-02-08]. Available from: <https://www.jstor.org/stable/23028433>.

SPITZER, Manfred. *Kybernemoc!: jak nám digitalizovaný život ničí zdraví*. Brno: Host, 2016. ISBN 978-80-7491-792-9.

SUPER, C. M., HARKNESS, S. The environment as culture in developmental research. In: S. L. FRIEDMAN, S. L. and T. D. WACHS (Eds.), *Measuring environment across the life span: Emerging methods and concepts* [online]. American Psychological Association, 1999, pp. 279–323 [cit. 2022-01-10]. DOI: 10.1037/10317-010 Available from: https://www.researchgate.net/publication/344472913_The_environment_as_culture_in_developmental_research.

ŠEVČÍKOVÁ, A. and DANEBACK, Kristian. Online pornography use in adolescence: Age and gender differences. *European Journal of Developmental Psychology* [online]. Athens: European Association of Developmental Psychology, 2014, vol. 11, no. 6, pp. 674–686 [cit. 2022-04-06]. DOI: 10.1080/17405629.2014.926808. Available from: https://www.researchgate.net/publication/271937392_Online_pornography_use_in_adolescence_Age_and_gender_differences.

ŠILEROVÁ, Lenka. *Sexuální výchova: jak a proč mluvit s dětmi o sexualitě*. Praha: Grada, 2003. ISBN 80-247-0291-6.

ŠMAHEL, David. *Psychologie a internet: děti dospělými, dospělí dětmi*. Praha: Triton, 2002. ISBN 80-7254-360-1.

ŠTULHOFER, Aleksandar, BUŠKO, Vesna and Ivan LANDRIPET. Pornography, Sexual Socialization, and Satisfaction Among Young Men. *Archives of Sexual Behaviour* [online]. Springer Science+Business, 2010, vol. 39, pp. 168–178 [cit. 2022-04-03]. DOI: 10.1007/s10508-008-9387-0. Available from: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10508-008-9387-0>.

TANG, Isabel. *Pornografie: tajné dějiny civilizace*. Praha: BB Art, 2003. ISBN 80-7257-958-4.

TYLKA, Tracy L. No Harm in Looking, Right? Men's Pornography Consumption, Body Image, and Well-Being. *Psychology of Men & Masculinity* [online]. Washington, D.C.: American Psychological Association, 2014, vol. 16, no.

1, pp. 97–107 [cit. 2022-04-04]. DOI:10.1037/a0035774. Available from: https://www.researchgate.net/publication/270940548_No_Harm_in_Looking_Right_Men's_Pornography_Consumption_Body_Image_and_Well-Being.

UNITED STATES DEPARTMENT OF JUSTICE. *Attorney General's Commission on. Attorney General's Commission on Pornography: Final report* [online]. Washington, D.C: U.S. Department of Justice, U.S. Government Printing Office, 1986 [cit. 2022-04-02]. Available from: <https://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=mdp.39015073491824&view=1up&seq=3&skin=2021>.

VRHEL, František, MALINA, Jaroslav. *Panoráma biologické a sociokulturní antropologie 4: Antropologie sexuality: Sociokulturní hledisko*. Editor: Jaroslav Malina. Brno: Nauma, 2002. ISBN 80-210-2821-1.

VÝROST, Jozef a Ivan SLAMĚNÍK. *Sociální psychologie*. 2. přeprac. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1428-8.

WARD, Monique L. Understanding the role of entertainment media in the sexual socialization of American youth: A review of empirical research. *Developmental Review* [online]. 2003, vol. 23, issue 3, pp. 347–388 [cit. 2022-02-15]. DOI: 10.1016/S0273-2297(03)00013-3. Available from: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0273229703000133>

WARD, Monique L. Media and Sexualization: State of Empirical Research, 1995–2015. *The Journal of Sex Research* [online]. Routledge, 2016, vol. 53, no. 4-5, pp. 560-577 [cit. 2022-04-04]. DOI: 10.1080/00224499.2016.1142496. Available from: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00224499.2016.1142496?journalCode=hjsr20>.

WIEDERMAN, Michael W. The Gendered Nature of Sexual Scripts. *The Family Journal* [online]. 2005, vol. 13, no. 4, pp. 496–502 [cit. 2022-01-05] DOI: 10.1177/1066480705278729. Available from: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1066480705278729>.

WIEDERMAN, Michael W. Sexual script theory: Past, present, and future. In J. DELAMATER, R. F. PLANTE, *Handbook of the sociology of sexualities* [online]. Springer International Publishing, 2015, pp. 7–22 [cit. 2022-01-05] DOI: 10.1007/978-3-319-17341-2_2 Available from: https://books.google.cz/books?id=0d3yCQAAQBAJ&pg=PA7&dq=sexual+script+past&hl=cs&sa=X&ved=2ahUKEwj_svX7_eb3AhUCSvEDHUO2DzQQ6AF6BAgLEAI#v=onepage&q=sexual%20script%20past&f=false.

Wolf children. *APA dictionary of psychology* [online]. Washington, DC: American Psychological Association, 2022 [cit. 2022-01-10]. Available from: <https://dictionary.apa.org/wolf-children>.

WRIGHT, Paul J., HERBENICK, Debby and Robert S. TOKUNAGA. Pornography Consumption and Sexual Choking: An Evaluation of Theoretical Mechanisms. *Health Communication* [online]. Taylor & Francis, 2021 [cit. 2022-04-02]. DOI: 10.1080/10410236.2021.1991641. Available from: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10410236.2021.1991641?scroll=top&needAccess=true>.

WRIGHT, Paul J., HERBENICK, Debby and Bryant PAUL. Casual Condomless Sex, Range of Pornography Exposure, and Perceived Pornography Realism. *Communication Research* [online]. Sage Publishing, 2022, vol. 49, no. 4, pp. 547-566 [cit. 2022-03-14]. DOI:10.1177/00936502211003765. Available from: https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/00936502211003765?casa_token=0DivR8qvhAYAAAAA%3AeXXUI6RMjn-GTmIn4tvjZ90s8XOJEQa3OQdAxVu-hy-kyulJdA_ePBXShOchy3-wy5ahfgId5Ww6Cg&journalCode=crxa.

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník. In: *Zákony pro lidi* [online]. © AION CS, s.r.o. 2010–2022 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

ZIMBARDO, Philip G., Nikita D COULOMBE. *Odpojený muž: jak technologie připravuje muže o mužství a co s tím*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-247-5797-1.

ZVĚŘINA, Jaroslav. Sexuální chování v ČR: Srovnání výzkumů z let 1993, 1998, 2003 a 2008. In: ZVĚŘINA, Jaroslav. *Mep.zverina.cz* [online]. 2009 [cit. 2018-01-02]. Dostupné z: <http://mep.zverina.cz/files/103-sexualni-chovaniv-cr-srovnani-vy-zkumu-z-let-1993-1998-2003-a-2008.pdf>.